TENTAMEN PATHOLOGICUM INAUGURALE,

DE

CAUSIS HYDROPUM.

QUOD,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;
NEC NON
Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,
Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,
PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;
Eruditorum examini ſubjicit

GULIELMUS ROBERTSON,
SCOTO-BRITANNUS,
Cohortis 42dae (ſive Regiae Celticae) Chirurgus Primarius,
Societ. Phyſicae Soc. Correſp.
Et
Societ. Reg. Medicae,
Nec non
Societ. Chemicae Ed. Soc. Extraord.

Ad diem 24. Junii, hora locoque ſolitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXVI.

To

Professor Hill

from

The Author —

GULIELMUS ROBERTSON,

JOANNI MERVIN NOOTH, M. D.

Reg. Soc. Sod. Colleg. Reg. Medic. Londin. Soc.

Omnium noſocomiorum regiorum militarium

In America,

Per decurſum belli proximi,

Praefecto, medicoque primario,

&c. &c. &c.

S. P. D.

Ut hanc exercitationem academicam inauguralem, quae ab omni perfectione longe longeque diſtat, tibi conſecrem, nec ordo ſummus, quem merito attigeris, nec fama, quam in medicina et ſcientia jure optimo tibi comparaveris, celeberrima facit; eam enim patrocinio tali omnino indignam eſſe probe novi. Longe alia in cauſa ſunt. Per bellum, quo America nuper flagravit, horrendum, me, et in muniis publicis et in privatis obeundis, ope et conſilio tuo conſtanter et prompte juviſti. Quinetiam comitatem et amicitiam ſingulares, quas mihi ſummo honori eſſe et duxi, et ſemper ducam, in me nunquam non demonſtraſti. His igitur inductus, hanc occaſionem, quae in praeſentia mihi ſubminiſtretur, quot quantaque tibi debeam, publice teſtandi gratus et lubens arripio.

Edinburgii, idibus Junii, anno ſalutis humanae 1786, dabam.

TENTAMEN PATHOLOGICUM

INAUGURALE,

DE

CAUSIS HYDROPUM.

CULLENUS, vir jure celeberrimus, in opere ſuo de noſologia methodica abſolutiſſimo, ordinem *Intumeſcentiae* claſſis *Cachexiae* in quatuor ſectiones dividendum curavit, quarum tertia, *Aquoſae* nempe, vel *Hydropes*, compluria morborum genera comprehendit. E cadaveribus autem inciſis, paracenteſi, et effectibus, quos remedia edunt, humorem aquoſum accumulatum eſſe cauſam, unde omnia phaenomena, quae in unoquoque eorum ſemet oſtendunt, recta proficiſcuntur, et huncce humorem tela celluloſa, cavis corporis naturalibus, vel ſaccis ſingularibus contineri, ſatis ſuperque conſtare videtur.

Cum leges et inſtituta hujuſce academiae celeberrimae ab unoquoque, qui ad ſummos artis Hippocraticae honores evehi cupiat, diſſertationem ſuper aliquo argumento medico nunquam non exigant, in ea, quam in vulgus nolens volenſve edam neceſſe eſt, ſequentia praeſtare pro virili contendam:

I. Cauſas hujuſce accumulationis, quae fuerunt poſitae, diverſas recenſere, et in ordinem redigere.

II. Modum, quo agant, conſiderare.

III. Ad hiſtorias vel inciſiones certas, in quibus poſitae viſae-ve fuerunt agere, lectorem relegando, eas ut res veras ſtabilire conari.

Quantum ad ſectiones, primam et alteram, ſpectat, in iis componendis opera, praelectiones, et obſervationes etiam privatas viri ingenioſi, docti, et illuſtris Culleni non parum opis mihi attuliſſe lubens gratuſque confiteor. Longe tamen ab ea, quam exopto, perfectione diſtant; animus enim ab iis, inter conſcribendum, per mala domeſtica graviſſima et luctuoſa, identidem fuit avocatus, et ſemper contriſtatus. Quod ad ſectionem poſtremam attinet, quae, me judice, longe maximi eſt momenti, haec notanda duco. Cum ad hiſtorias, non fidem meam obſtringo, ſed obſervationes, contra, auctoritate eorum, qui memoriae tradiderunt, ex toto innitantur oportet; cum ad inciſiones relego, eas ſemper accuratas eſſe, aſſerere minime audeo. Qui plurimum etiam in cadaveribus ſcrutandis verſantur, ii, niſi hiſtoria morbi antecedentis bene fuerit cognita, et omnia phaenomena accurate enumerata, cauſas morborum et originem nequeunt comperire. His datis; plurimum difficultatis etiamnum ſupereſt. Neminem enim, qui ad inciſiones ſaepe decucurrit, poteſt latere, hiſtoriam morbi ſaepe ex toto deeſſe, vel parum eſſe accuratam. Si igitur in errores aliquot, qui quidem non facile poſſunt caveri, fuero illapſus, difficultas rei me excuſatum habebit, praeſertim cum animum ad inveſtigationes hujuſcemodi proſequendas non multum adjungere conſueverim.

Omnes autem cauſas hydropum poſitas in ordinem quendam, in tabula ſequente, ſum conatus redigere.

CAUSÆ HYDROPUM.

I. Cauſae, quae faciendo, ut effuſio augeatur, ſolummodo agunt:

1. Exhalatio adaucta: Hanc autem faciunt

A. Impetus

A. Impetus ſanguinis praeter conſuetudinem, vaſa exhalantia verſus factus, qui incidit,

A. Cum reditui ſanguinis venoſi poſtea enumeratis obſiſtitur.

a. Cum totius ſanguinis,

aa. Affectibus cordis,

aaa. Concretis in cavis ejuſdem polypoſis.

bbb. Materiae oſſeae formatione, vel concretis calculoſis.

ccc. Partibus contiguis pericardio ubique adhaerentibus.

bb. Vitiis pulmonum,

aaa. Partibus contiguis pleurae ubique adhaerentibus.

bbb. Injuriis ſubſtantiae pulmonum ipſi illatis.

ccc. Aſthmate.

b. Cum partis ſanguinis,

aa. Poſitura corporis.

bb. Hepate ſchirrho laborante.

cc. Tumoribus in tunicis certarum venarum formatis.

dd. Concretis polypoſis in cavis venarum ſingularium ortis.

ee. Venis quibuſdam externe compreſſis.

aaa. Viſceribus ſchirro affectis adjacentibus,

α Hepate.

β Ventriculo.

γ Pancreate.

δ Liene.

ε Rene.

ζ Caeco.

η Utero.

bbb. Aneuriſmatis.

ccc. Tumoribus per ſteatomata factis.

ddd. ——— in ſaccos incluſis.

eee. Humoribus effuſis.

fff. Abſceſſibus.

ggg. Utero gravido.

b. Cum

B. Cum impetus ſanguinis arterioſi intenditur,
a. Phlegmaſiis.
b. Haemorrhagiis ſuppreſſis.
aa. Haemorrhoide.
bb. Menſtruis.
cc. Lochiis.
c. Viſceribus ſchirro laborantibus, per quae multum ſanguinis, ſanitate ſubſtante, diffunditur,
aa. Hepate.
bb. Liene.
cc. Utero.
d. Plenitudine.
B. Humores aquoſi maſſae ſanguineae, ob cauſas III. 1. C. recenſitas, pro rata ratione adaucti.
2. Ruptura lymphaticorum vel lacteorum.
3. ——— hydatidum et ſaccorum.
II. Cauſae, quae abſorptionem imminuendo tantum agunt:
1. Syſtema abſorbens obturatum,
A. Concretis calculoſis.
B. Valvulis in oſſeam naturam mutatis.
C. Glandulis lymphaticis ſchirro laborantibus.
2. Syſtema abſorbens compreſſum,
A. Ductus thoracicus,
A. Aneuriſmatis aortae.
B. Tumoribus per ſchirrum factis.
B. Lymphatica ſingularia, ob cauſas I. 1. A. *A*, b, ee poſitas,
3. Atonia ſyſtematis abſorbentis facta,
A. Exanthematis repreſſis,
A. Variola.
B. Rubeola.
C. Scarlatina.
D. Eryſipelate.
B. Scabie retropulſa.
III. Cauſae, quae, relaxationem et atoniam univerſam faciendo, cum exhalationem adaugent, tum abſorptionem imminuunt:
1. Debilitas univerſa, a cauſis ſequentibus proficiſcens,
A. Poteſtatibus

A. Poteſtatibus recta ſedantibus,

A. Frigore.

B. Affectibus animum contriſtantibus.

C. Inertia.

D. Evacuationibus.

B. Poteſtatibus indirecte ſedantibus,

A. Morbis diu manentibus, vel violentis,

a. Febre continua.

b. —— intermittente.

c. Phlegmaſiis.

d. Exanthematis, II. 3. A.

e. Diarrhoea.

f. Dyſenteria.

g. Arthritide.

B. Affectibus animi excitantibus.

C. Exercitatione vel labore violento.

D. Intemperantia.

E. Venere nimia.

F. Dolore intenſo.

C. Humoribus aquoſis maſſae circumeuntis pro rata ratione adauctis,

A. Quantitate humorum aquoſorum maſſae ſanguineae juſto copioſiore reddita,

a. Nimia humorum aquoſorum quantitate in ſyſtema corporeum invecta,

aa. Per ventriculum.

bb. — exhalantia ſuperficiei externae.

b. Quantitate humorum aquoſorum inſueta in maſſa retenta,

aa. Ob perſpirationem obſtructam.

bb. — ſecretionem urinae imminutam aut ſuppreſſam.

B. Quantitate partium craſſiorum diminuta,

a. Partibus craſſioribus juſto parcius progeneratis,

aa. Alimento quantitate deficiente, dotibuſve vitiato.

bb. Aſſimilatione parum perfecta.

aaa. Propter affectus viſcerum chylopoeticorum.

bbb. ——— atoniam ſyſtematis vaſculoſi, ut in

α Chloroſi,

α Chloroſi,

β Scorbutoque forſitan incidere conſuevit.

b. Partibus craſſioribus a reliqua maſſa nimia quantitate ſeparatis,

aa. Globulis rubris et glutine,

aaa. In activa haemorrhagia.

bbb. — paſſiva haemorrhagia.

α Abuſu ſanguinis detractionis.

β Vulneribus.

bb. Glutine ſolo,

aaa. In profluviis purulentis.

bbb. — morbis quibuſdam,

α Catarrho.

β Diarrhoea.

γ Hypercatharſi.

δ Leucorrhoea.

ε Ptyaliſmo.

2. Debilitas loci propria, naſcens

A. A paralyſi ſyſtematis partem tantum infeſtante.

De his autem omnibus ordine differetur.

I. *Cauſae, quae faciendo, ut effuſio augeatur, ſolummodo agunt:*

1. *Exhalatio adaucta.*

Quo modo exhalatio perficiatur, nondum compertum habemus. Quidam e maximis hujuſce ſeculi phyſiologis, ut Cullenus [a], Monroius [b], et Hallerus [c] partes a maſſa ſanguinea, quae in ea ſub forma magna ex parte eadem ante exſtiterint, certas disjungi ac ſeparari poſuerunt. Hanc opinionem his firmare contendunt, quod humor ſecretus ſerum ſanguinis, ut multa experimenta oſtendunt, magnopere refert, quodque organa ſecernentia quaelibet ad arterias extremas deſunt. Heuſonius [d] iterum exhalationem pro exemplo ſecretionis habet. Hanc ſententiam experimentis compluribus ſuſtinet, quae, eo judice, humorem, qui exhalare conſuevit, a ſero aliiſve maſſae partibus, quae ab

[a] Inſtitutions of medicine, § CCLXXIX. [b] MS. lectures on ſurgery.

[c] Elem. phyſiol. tom. 2. lib. vii. ſect. 1. § 8. et lib. v. ſect. iii. § 3.

[d] Experimental inquiry, vol. 2. p. 131.

ab ea, natura ſua conſervata, ſine ſecretione poſſunt ſeparari, formaliter, ſi ita loqui liceat, differre probant. Fidem opinioni ſuae hinc comparare ſtudet, quod calore facilius cogitur, aëri objectus. Quinetiam ponit, mutationes non parvas actione vaſorum extremorum ſola, nullo organo ſecernente interpoſito, ei poſſe inferri. Igitur non tantum exhalationem naturalem in hydrope augeri, ſed morbidam ſecretionem incidere, exiſtimat. Hoc forſitan notando ſuſtentare potuiſſet, hydropem, ſi quantitas humoris exhalantis a ſtatu circuitus ſanguinei ex toto penderet, ſemper, ſi reditui ſanguinis venoſi obſiſteretur, eſſe oriturum; quod revera incidere non conſuevit. Quanquam vero animus ad hanc opinionem non parum inclinat; attamen cum, ea recepta, varias hydropum cauſas poſitas nec in ordinem redigere, nec actionem earum exponere potuiſſem, exhalationem pro exemplo merae ſeparationis, in paginis ſequentibus, habui.

A. *Impetus ſanguinis, praeter conſuetudinem, vaſa exhalantia verſus factus.* Hic, ut major humorum quantitas ab iis effundatur, non difficulter faciet, portionem glutinis juſto majorem ex iiſdem forſitan expellet, et ita exhalationem augebit. Quinetiam atonia exhalantium nimia diſtenſione progenerari, et ita exhalatio quoque augeri, et etiam, cauſa primaria ſublata, manere poteſt.

A. Cum reditui ſanguinis venoſi reſiſtitur. Si hoc eveniat, ſanguis ex arteriis extremis in venas difficulter tranſibit; et igitur hoc modo aget, ut e nexu, qui arterias extremas ſanguinem vehentes inter et exhalantes intercedit, conſiderato non patere non poteſt[a]. Renixus autem hujuſmodi eſſe poteſt vel univerſus locove proprius.

a. *Cum totius ſanguinis.* aa. *Affectibus cordis.* Quodcunque ne ſanguis in ventriculos tranſeat cavet, aut contractionem eorum impedit, id effectum hujuſcemodi edat neceſſe eſt. Cum hi in latere dextro ſemet oſtendunt, vena cava protinus et manifeſte afficiatur oportet. Caeterum, nonnullis in exemplis latere ſiniſtro magna ex parte circumſcribi reperimus. Rebus ita ſe habentibus, renixum venarum pulmonum, anaſarcam pulmoneam moturum eſſe expectaremus, quod tamen non ſemper incidere ſolet.

Hunc

[a] Cl. Gregorii conſpect. med. theoreticae, § 431.

Hunc autem hydropem univerſum eodem modo, ſed magis indirecte per pulmones, excitare non ponere non poſſumus.

aaa *Concretis in cavis ejuſdem polypoſis.* Haec ab omnibus pro cauſa morbi frequentiſſima fuerunt habita. Clariſſimum Monroium caſuſque ab eo citatos adeas licet [a]. Hoffmannus [b] ad exempla ſeptem relegat et inquit, "ſi meam ipſius experientiam "licet proferre, ego plena fide teſtari poſſum, omnes fere, quos "ſecandos curavi hydropicos, praeter viſcera male conſtituta, "*polypoſa* in corde ejuſque vaſis habuiſſe concreta." Mihi tamen perſuaſum non habere non poſſum, polypos ſtricte dictos, maſſas nempe carneas per vaſa, quae iis nutrimen ſuppeditant, partibus continentibus adhaerentes, rarius ſemet oſtendere. Nullo quidem modo concipere poſſum, ſubeſſe, praeſertim in corde, niſi perquam minutos, poſſe, et non vitam extinguere. Separatio glutinis ſanguinis ſpontanea, quae ſaepiſſime mox ante mortem, vel ſub articulo ejuſdem, incidere conſuevit, frequenter, uti credo, pro vero polypo fuit habita.

Morgagnius illuſtris [c] exemplum polypi dextrae auriculae et ventriculi inſigne, et etiam complures alias cauſas poſitas, quae tamen nullus hydrops fuit ſubſecutus, poſteris curavit prodenda.

bbb. *Materiae oſſeae formatione vel concretis calculoſis.* Quin cauſae hujuſmodi hydropem poſſint movere ambigi nequit, niſi caſus a Monroio citati nobis e memoria exciderint [d].

ccc. *Partibus contiguis pericardio ubique adhaerentibus* [e]. Hoc vero non ſemper praeſtant. Etenim aliquando ſubſtiterunt, et, quanquam morbo admodum favere viſae ſunt, eundem tamen non excitarunt [f].

bb *Vitiis*

[a] Eſſay on the dropſy, ed. 3. p. 15. et 18. vide etiam Wepferi de apoplexia hiſt. caſ. 13. Philoſoph. tranſact. No. 207. et Mangeti Biblioth. med. pract. tom. 3. p. 319. Annotationes medicae MS. viri clariſſimi Joannis Pringelii, Equitis Baronetti, quae in bibliotheca C. R. M. E. conſervantur, tom. 3. p. 75.

[b] Medic. Rationalis, ſect. 14. de hydrope, theſ. path. § 11.

[c] De Cauſis et Sedibus Morborum, epiſt. xv. § 26.

[d] Monro l. c. p. 19. vide etiam Philoſ. Tranſact. No. 336. No. 337. Morgagni l. c. epiſt. xxx. § 12. Hiſtoriae morb. Wratiſlav. cura Haller. p. 45.

[e] Confer. Peyeri hiſt. anatom. med. cap. 6. p. 193. et auct. ib. 200. cit.

[f] Morgagn. l. c. ep. xxvii. § 2. et xlii. § 34.

bb. *Vitiis pulmonum.* Cum ſanguis univerſus e dextro cordis ventriculo in pulmones tranſeat, quilibet eorum affectus, qui evacuationi ejus ventriculi obſiſtit, ad exhalationem augendam accommodetur neceſſe eſt.

aaa. *Partibus contiguis pleurae ubique adhaerentibus.* Hae in nonnullis hydrope extinctorum inciſionibus fuerunt notatae, et, nullo alio ſigno morbido ſemet in conſpectum dante, morbum facere exiſtimatae [a]. Qua ratione vero agere poſſint, non clare video, nec ulla, cur hoc in loco commemorari debeant, cauſa eſſe videtur.

bbb. *Injuriis ſubſtantiae pulmonum ipſi illatis* [b].

ccc. *Aſthmate.* Signa, me judice, hoc in morbo minime deſunt, quae ſanguinem, paroxyſmo aegrotum torquente, in pulmones aegre diffundi, clare evidenterque probant. Igitur ortus hydropis facile poteſt exponi, notione Bagliviana aliorumque, qui venam cavam contractione diaphragmatis ſpaſmodica comprimi exiſtimant, repudiata. Compreſſionem quidem hujuſmodi ex toto, uti opinor, praecavet ſtructura illius muſculi admirabilis. Exempla autem morbi, quae ab aſthmate recta proficiſcuntur, vel cum eo conjunguntur, ſemet oſtendiſſe exploratum habemus [c].

Pulmones quidem ſaepe, magnopere laeſi, pleurae ubique, nullo hydrope ſubſtante, adhaerere reperiuntur [d]. Caeterum hydropem ab aſthmate tam raro oriri, multi, et non ſine cauſa, medici fuerunt mirati. Exemplum aſthmatis, quod longum habuerat ſpatium, perquam inſigne mihi commemoravit vir eruditiſſimus

[a] Heurnii Obſ. 19. Jo. Rhodii Man. Obſ. 10. et Milman. Animadverſiones de Hydrope, p. 42. [b] De Haënii Rat. Med. tom 2. cap. 9. § 2. Tulpii Obſ. lib. 2. cap. 16. Miſcel. n. c. An. 4. obſ. 3. Guarinoni Conſilia, 398. Philoſoph. Tranſact. No 29 Med. Eſſays, vol. 2. § 22. Med. Muſaeum, vol. 3. p. 76 Boneti Sepulchret. Anat. lib. 2. ſect 1. obſ. 41. [c] Annotationes MS. Pringelii, tom. 3. p. 65. tom. 9. p. 324. Hoffmann. l. c. enarrat. morb. obſ. 9. Conſult. et Reſpon. cent. 1. ſect. 2. caſ. 93. Milman. l. c. p. 138. Philoſ. Tranſact. No. 336. et Nova Acta. n c. tom. 2. p. 1. confer etiam Cullen's Firſt Lines, § 1386. [d] Morgagni l. c. epiſt. xv. § 25. et 26. epiſt. xviii § 30. Ep. xvi. § 15.

tiſſimus celeberrimuſque Gregorius, in quo nihil hydropis, niſi per pauculos ante mortem dies, apparuit.

b. *Cum partis ſanguinis.* aa. *Poſitura corporis.* Vir mihi amicus et ingenioſus, Dr Clerk[a] poſuit, genus hydropis ſingulare, hydrocephalum nempe, per poſituram capitis inter cubandum nimis humilem poſſe moveri; quod quidem non improbabile. Nullum vero exemplum adhuc offendi, quod huic cauſae clare potuit referri. Aliis cauſis quidem poſitura adjuncta, ut in quibuſdam artificibus videre eſt, potenter agit. Quomodo effectus ſuos edat, neminem poteſt latere. Morbo ſemel orto, plurimum attentionis ſibi vendicat, et inde multa phaenomenorum poſſunt explicari.

bb. *Hepate ſchirro laborante.* Quo nihil iterare cogar, effectus diverſos, quos haec cauſa poſſit edere, quatenus cum hydrope conjunguntur, hic conſiderare mecum decrevi.

1. Cum univerſus fere ſanguis, quem arteriae caeliaca et meſentericae vehant, per venam portarum redeat, et in hepar diffundatur, ſchirrus hujuſce viſceris tranſitui ejus ſanguinis obſiſtat, et, ut plus juſto humoris ex hiſce arteriis extremis effundatur faciendo, ut hic poſuimus, agat neceſſe eſt.

2. Cum arteriae hepaticae non parum magnitudinis habeant, quaelibet circuitui ſanguinis in illis obſtantia, ut I. 1. A. *B.* c. agent, et forſitan, quod ſanguini quoque per venam portarum redeunti obſiſtitur, effectus hujuſmodi majores edent.

3. Schirrhus hepatis, ob ſitum, venam cavam preſſura afficiat, et ita, ut I. 1. A. *A.* b. ee. exhalationem ex emulgentibus iliaciſque extremis adaugendo, agat, et forſitan, ductum thoracicum quoque urgendo, ut II. 2. A. operetur oportet.

4. Cum ratio graviſſima ſit, cur bilem concoctioni alimenti et aſſimilationi neceſſariam eſſe credamus, poteſtate ſecernente, qua hepar praeditum eſt, imminuta, bilis vel quantitate deficiens vel dotibus vitiata et corrupta ſecernetur, et ita, ut III. 1. C. *B.* a. bb. aaa. aget. Inſuper vero cauſae, quae vulgo ſchirrum excitare poſitae ſunt, omnes ad unam tales ſunt, quales ad hydropem

[a] Diſſ. inaugur. de Hydroceph. p. 21.

pem progenerandum accommodantur; quod quidem frequenter praeſtant. Hoc ex enumeratione earum, in Conſpectus Gregoriani § 746. elegantiſſima conſtat.

In exemplis pauciſſimis clarius percipi poteſt conditionis corporis vitiatae, qua morbus movetur, actio, et ex omnibus hydropis cauſis, quae poſitae fuerunt, haec frequentiſſima eſt. Adeo crebro commemorata fuit, ut parum neceſſarium ad exempla ſingularia duxerim relegare.

Ex hac effectuum ejus enumeratione, ſchirrum omnibus in caſibus hydropem progeneraturum eſſe, ſperares. Inciſiones vero, meo judicio, hepar ſaepe magis, quam in his exemplis, ubi pro cauſa morbi fuit habitum, et non paucis quoque, quae ortui hydropis favebant, ſubſtantibus, laborare oſtendunt; et "nihil tamen lymphae in tumido ventre," ut verba clari De Haën[a] adhibeam, quanquam in caſu qui illi ob oculos obverſabatur, "jecur erat monſtroſae molis, et pluribus veluti ſchirris obſeſſum." Cum res ita ſeſe habeat, nihil obſtat, quo minus notitiam cauſarum morborum, quam adhuc attigerimus, admodum imperfectam eſſe concludamus. Multi caſus, qui modo propoſita firmant, ex operibus Morgagnianis facile poſſent proferri. Exempla quoque ſequentia iiſdem fidem facere non exiſtimare non poſſum[b]. Apud Bontium compluria hoc genus, ni fallor, reperiunda ſunt. Lyſſon clarus[c] duo poſteris quoque prodit, et[d] acceptorum a quodam Crauſordio mentionem injicit, in quibus 28 ſunt, quae idem probandi cauſa poſſunt adduci. Vir ingenioſus Dr Gregorius caſum mihi retulit, ubi hepar eo uſque fuit adauctum, ut libras ſedecim pondere adaequaverit, et propemodum cartilaginoſum evaſerat; quantitas vero humoris admodum exigua

[a] Ratio medendi, tom. 2. cap. xvi. p. 283.

[b] Ephemered. de Curieux, dec. 2. An. 6. 1687. obſ. 203. Nova Acta, n. c. tom. 6. obſ. 27. et 60. Commercium Lit. Norimb. An. 1734, hebdom 44. Acta Haffnenſia, An. 1671-2, obſ. 95. De Haën, l. c. tom. 2. cap. vii. p. 101. tom. 3. p. 4. Tiſſot. Epiſt. ad Zimmerman. apud Sandifor. Theſaur. tom. 1. p. 74. Recueil d'Obſervations par Richard de Hauteſierk, tom. 2. p. 586. Lind on Hot Climates, p. 92.

[c] Eſſay on the Dropſy, Diſeaſes of the Liver, &c Ed. 1772, p. 119. et 121.

[d] l. c. p. 124.

exigua in cavum abdominis confluxerat. Cullenus quoque celeberrimus me de quodam hydropis exemplo certiorem fecit, qui per gangraenam ſcroti et rupturam ex toto fuit depulſus. Multos poſt annos alio morbo extinctus eſt aegrotus, et hepar, cadavere inciſo, ſchirro laborare repertum eſt, admodum durum, et magnitudine imminutum. Hic cauſa agere perrexit; morbus tamen ſublatus eſt, et non poſtea repetivit. Vir ingenioſus, mihique in primis dilectus, Andreas Fyfe, ſe hepar magnopere affectum, nullo hydrope praeſente, frequenter offendiſſe affirmat. Quinetiam de caſu cujuſdam juvenis meminit, in quo hepar exiguum, durum, ſchirro laborans, racemos uvarum ſpecie referens, hydrope abſente, repertum.

cc. *Tumoribus in tunicis certarum venarum formatis.* Quomodo hi agant, manifeſtum eſt. Cullenus cel. ſuis in praelectionibus caſus hujuſcemodi mentionem facit, ubi tumor venarum jugularium tunicas tenebat. Nullus alius huic ſimilis mihi adhuc ſemet oſtendit.

dd. *Concretis polypoſis in cavis venarum ſingularium ſitis.* Si talia unquam ſemet in conſpectum dederunt, actio eorum huc haud dubie referri debet. In caſu a Milmanno[a] commemorato, in quo hoc incidiſſe fertur, aliae cauſae morbidae fuerunt, quae morbum excitare facile potuerunt.

ee. *Venis quibuſdam externe compreſſis.* Effectus hujus manifeſti ſunt, et quaedam experimenta, quam veri certique ſint, monſtrandi fuerunt inſtituta. Experimenta Loweri[b] in vena cava et jugularibus canis facta notiſſima ſunt, et a Peyero[c] fuerunt reiterata eodem cum ſucceſſu. Quanquam haec experimenta omnem dubitationem tollere videntur; non deſuerunt tamen, qui ea pro parum certis habuerunt. Nonnulli contenderunt effuſionem, vaſis lymphaticis, quae venas plerumque comitantur, a ligatura liberis relictis, nullam incidere ſolere. Morgagnius[d] huic opinioni favere videtur; et Heuſonius[e] aſſerere non dubitat,

[a] L. c. p. 138. [b] Tractat. de Corde, cap. 2. p. 117. et ſeq. [c] Hiſt. Anatom. Med. cap. 6. p. 214. [d] L. c. epiſt. xix. § 32. [e] Experimental Inquiry, part 2. p. 141.

tat, ſe experimenta eadem in venas jugulares frequenter inſtituiſſe, vaſis lymphaticis ab iis ſemper curioſe disjunctis, ſed nihil humoris unquam ſemet effudiſſe. Idem, eadem quoque cura adhibita, in vena cava expertus eſt; periculum vero factum votis minime reſpondit, canis enim hora dimidia animam exhalavit. Quinetiam, ut lector experimenta Swieteniana[a] idem probandi conſilio facta adeat, ſuadet. In his vero, niſi admodum fallor, carotides una cum venis ligatae fuerunt. Quomodo vincula autem venis injecta agant, adeo clarum et evidens eſt, ut, me judice, vix dubitari poſſit, quin effectum iis vulgo tributum edere valeant. Experimenta tamen Heuſonii nimium cauſis morbi, quae mechanicae poſſunt appellari, fuiſſe tributum non obſcure demonſtrant. Ob viciniam truncorum lymphaticorum, nihil obſtare videtur, quominus cauſas hic recenſitas aliqua ex parte, ut II. 2. agere poſſe ponas.

aaa. *Viſceribus ſchirro affectis adjacentibus*. Quanquam actio horum aliqua ex parte huc referenda eſt; animum tamen in ſingulis ea ſpectantibus conſiderandis ad majus minuſve functionum momentum, et ad ſtatum circuitus ſanguinis in iiſdem, attendere opportet.

α Hepate. Quae ad hoc attinent, ea jam conſiderata.

β Ventriculo. Cum ſchirro laborat, ad hydropem movendum hoc modo nonnihil conferre poteſt; ſed a munere, quo fungitur, impedito, ut III. 1. C. *B.* a. agente, effectus multo majores proficiſcentur. Monroius cel.[b] caſus hujuſmodi meminit, et[c] ſe multos alios vidiſſe affirmat. Pylorum ſaepius, quam ullam aliam ventriculi partem, ſchirrus infeſtare conſuevit. Hoc vitium cauſis morbi ſaepe fuit annumeratum; nullum tamen exemplum, quod hinc plane orietur, notavi.

γ Pancreate. Cum hoc morbidum hydropem excitat, actionem ejus huc potiſſimum referendam duco; quoniam functio, quam exercet, non protinus oeconomiae animali neceſſaria eſſe videtur.

[a] Comment. in Boerh. Aph. tom. I. p. 266. [b] L. c. p. 16. vide etiam Morgagni l. c. epiſt. xxix. § 6. [c] L. c. p. 15.

videtur. Exempla quaedam morbi ab hac cauſa proficiſcentis infra videbis [a].

δ *Liene.* Hunc vix unquam hoc modo agere poſſe exiſtimo; igitur effectus ejus non in praeſentia, ſed poſtea, I. 1. A. *B.* c. conſiderabo.

ε *Rene.* Dexter, ſchirro laborans, potiſſimum adauctus, hoc modo facile aget. Siniſter idem praeſtare poteſt, ſi mole multum increvit. Inſuper, ſi uterque laborat, vel ſi juſta urinae quantitas, ob affectum alterius, non ſecernitur, effectus III. 1. C. *A.* b. commemorati quoque; et, ob magnam ſanguinis quantitatem, quae in eos naturaliter diffunditur, I. 1. A. *B.* c. poſiti aliqua ex parte, oriri poſſunt. [b] De caſu hujuſmodi in praelectionibus ſuis meminit illuſtris Monroius.

ζ *Cueco.* Cum morbum movet, hoc modo potenter acturum eſſe probabile eſt. Functio quoque totius canalis imminuta, quae vitium hujus comitetur neceſſe eſt, aliquos effectus, ut III. 1. C. *B.* a. edet [c].

η *Utero.* Si ſchirro laborat, potiſſimum ſi magnitudo ei multum adaugeatur, hoc modo aget. Effectus forſitan I. 1. A. *B.* poſiti, actioni ejus auxiliari poſſunt [d].

Hic notare conveniet, ſchirrum unius viſceris rarius, ſed duorum pluriumve plerumque, ſemet oſtendere ſolere, adeo ut morbum effectibus unius eorum referre nequeamus. Schirri ipſi plerumque pro effectibus cauſae ejuſdem, quae morbum facit, haberi poſſunt [e].

Non difficile foret in medium proferre exempla, ubi ſchirrus non levis omnia haec viſcera occupavit; et nihil hydropis tamen acceſſit. Unum ubi pylorus affectus fuit, et hydrops non ſubſecutus eſt, offendi. Aliud perquam inſigne in praelectionibus ſuis memorat doctus Gregorius [f]. Amicus meus, Andreas Fyfe, exempli

[a] De Haën. l. c. tom. 2. cap. 3. p. 49. Tulpii Obſerv. lib. 2. cap. 33 et 34. et Milman. l. c. p. 38. [b] Memoires de l'Acad. des Sciences, An. 1732. Hiſtoire, p. 42. et Bonet. l. c. tom. 2. p. 448. [c] Recueil d'Obſerv. par Richard, l. c. tom. 2. p. 503. [d] Medical Eſſays, vol. 3. § 28.

[e] Vogel. de Hydrope ſaccato apud Sandifort. Theſ. tom. 1. p. 475. et Wepfer. de Apoplexia, p. 373. [f] Vide etiam Morgagni l. c. epiſt. xxx. § 14.

exempli mentionem facit, ubi ren dexter magnopere ſuit adauctus, et una cum maſſa ſchirroſa ei adjuncta 46 libras, nullo hydrope ſubſtante, adaequavit. Exemplum ſchirri caeci eo, qui ſupra morbum facere poſitus eſt, majoris, hydrope ex toto abſente, a Richardo[a] refertur. Multa alia e Morgagnio et Boneto proferri poſſent.

bbb. *Aneuriſmatis.* Haec autem hoc modo agere, hinc, quod magnae arteriae venis vicinae ſunt, clare conſtat. E ſitu truncorum lymphaticorum effectus, II. 2. memorati, profluent, et actio arteriarum morbida aliquid praeſtare forſitan valebit. Caſus morbi ab hoc fonte manantis infra videre eſt[b]. Aneuriſmata vero ſaepe oriuntur nulloque hydrope ſtipantur[c].

ccc. *Tumoribus per ſteatomata factis.* Hos forſitan ſub capite tumorum in ſaccos incluſorum ſatis apte potui conſiderare; cum vero Monroius cel. in praelectionibus ſuis de re chirurgica notaverit, integumenta horum non ſaccos juſtos eſſe, ſed e tela celluloſa circumdata tantum condenſata plane conſtare, eos ſeparatim exequi decrevi. Cum nonnullis in exemplis admodum ampli, libras etiam 40 exaequantes, fuerint reperti, actio eorum a mole venas, ut hic poſuimus, nimis premente, vel functionem viſcerum vicinorum impediente, magna ex parte pendeat oportet. In thorace[d], omento[e], et prope uterum[f]; ſed longe ſaepiſſime in meſenterio[g], fuerunt reperti. Apud Sauvageſium, ubi ſpecies phyſconiae diverſas recenſet, caſus multos notamus, quos nullus hydrops ſtipavit.

ddd. *Tumoribus in ſaccos incluſis.* Huc referenda ſunt exempla anaſarcae, quae hydropem ovarii, peritonaei, et hydatides excipiunt. Caſus vero, cum ſemet tam frequenter oſtendant, adducere ſupervacaneum duco. In meſenterio amplos tumores ſaccis

[a] L. c. tom. 2. p. 501. [b] Nova Acta, n. c. tom. 1. obſ. 1. et Med. Obſ. and Inquiries, vol. 3. p. 14. [c] Morgagni l. c. epiſt. xxvi. § 11. epiſt. xl. § 26. [d] La Motte Traité Comp. de Chirurg. tom. 2. p. 186. [e] Med Eſſays, Edin. vol. 4. § 30. p. 343. De Haën, l. c. tom. 2. cap. 2. p. 17. [f] Monro, l. c. p. 17. et Peyer. Parerg. 6. op. p. 247. [g] Blancard. cent. 1. No. 37. Cent. 2. No. 30. Tulpii Obſ. lib. 2. cap. 25. Nova Acta, n. c. tom. 1. obſ. 92. p. 366. Nova Acta Phyſ. Med. n. c. tom. 5. ob. 44. De Haën, l. c. tom. 1. cap. 20. p. 127. et tom. 3. p. 22.

cis incluſos, qui hoc modo agunt, offendimus[a]. Non ſemper vero hunc effectum edunt. In illo caſu inſigni, qui in Tranſactionibus Philoſophicis[b], uti appellantur, memoriae proditur, quique per annos 33 manſerat, et in quo, quod magnopere mirandum, 264 librae humoris in ſacco per pelvim renis dextri formato repertae ſunt, nihil anaſarcae apparuit.

eee. *Humoribus effuſis.* Si in aſcite ſaccisve ruptis anaſarca progeneratur, ortus ejus hoc modo explicandus eſt. Huic forſitan aliquid tribuendum, quod humores effuſi viſcera debilitant. Hos frequenter, ſed minime ſemper, anaſarca ſubſequitur.

fff. *Abſceſſibus.* Horum actionem huc referre poſſumus. Si vero effectus eorum diverſos accurate cognoſcere velimus, ad res circumſtantes ſingulares in unoquoque caſuum poſitorum animum advertere neceſſarium erit. Huc, quamvis, me judice, minus idonee, nonnullos morbi caſus, a phthiſi proficiſcentes, refert cl. Monroius[c]. Lieutaud[d] duos caſus commemorat, qui a re minime alieni ſunt; ſed non adeo accurate depinguntur, ut aliquid de modo operationis eorum pro certo ſtatuere poſſimus. Poſtea[e] trium caſuum ſimilium, et etiam graviorum, ſine hydrope vero, mentionem facit. Si pus e glutine potiſſimum, ut experimenta Gaberi[f] demonſtrare videntur, formatur, effectus eorum, ut III. 1. C. *B*. b. bb. permagni ſint oportet.

ggg. *Utero gravido.* Graviditate provectiore, oedema pedum admodum frequenter ſemet oſtendit. Anaſarcam univerſam[g] et aſciten[h] quoque ab hac cauſa fuiſſe profecta, exempla infra allata probant. Experientia vero quotidiana hunc effectum graviditatem haudquaquam conſtanter ſubſequi teſtatur. In illo etiam caſu hydrometrae mirando[i], in quo 180 librae humoris utero continebantur, nec aſcites, nec anaſarca orta eſt.

Num

[a] De Haën, l. c. tom. 1. p. 285. et Horſt. op. tom. 2. lib. 2. ob. 4. [b] Vol. 44. No. 482. [c] L. c. p. 17. [d] Hiſtoria Anat. Med. lib 1. obſ. 1647 et 1648. [e] Ib. obſ. 1684, 1685, 1686. [f] Miſcel. Taurin. tom. 2. p. 80. [g] Puzos Traité des Accouchemens, p. 82. Liſter de Morb. Chron. cap. de Hydrope, caſ. 10. [h] Hoffmann. Med. Rat. ſect. xiv. de Hydrope Theſ. Pathol. § 19. [i] Veſal. tom. 1. lib. 5. cap. 9. p. 438.

Num exempla morbi, quae a balteo abdomini arctius circumdato proficiſcuntur, ut in domitore equorum a Slevogt[a] citato, incidit, huc poſſunt referri? An thoraces corporibus mulierum nimis arcte applicati in cauſa ſunt, cur morbus in illas, quam in mares, frequentius invadat? Hoc aeque probabile eſt, ac notio Vogeliana[b], aërem nempe ad abdomen earum libere adſpirantem, propter formam veſtimentorum, cauſis morbi accenſeri debere. Parum vero cauſae eſſe videtur, cur rem ita ſeſe habere ponamus.

B. Cum impetus ſanguinis arterioſi intenditur. Hoc non parum anceps eſſe, cum effectus ejus minime clare percipi poſſint, non invitus confiteor. Sub hoc capite tamen complures cauſae collocari, et actio earum aliqua ex parte exponi poteſt. Propter hanc rationem, id tabulae inſerendum putavi, et effectus ejus nunc conſiderabo.

Quo functiones corporis diverſae rite peragantur, aequilibrium certum et definitum impetum ſanguinis in arteriis extremis inter et renixum in venis vaſiſque exhalantibus intercedat neceſſe eſt. Quas cauſas hucuſque comprehendimus, eae omnes aequilibrium ſupra poſitum perdendo agunt. Si igitur impetus ſanguinis in arteriis eouſque adaugeatur, ut ſanguis univerſus facilem in venas ſibi tranſitum reperire nequeat, curſus adauctus exhalantia verſus fiat, et exhalatio copioſior evadat neceſſe eſt. Ita quoque quantitas glutinis nimia ex vaſis exhalantibus expelli, exhalantia ipſa praeter naturam mechanice diſtendi, et atonia eorum cum omnibus ejus ſequelis moveri, poſſunt.

Praeterea, ſi poteſtates, quae circuitum ſanguinis in venis promovent, eodem tempore non augeantur, ſanguis in iis congeratur, et, gravitate ſua in venis aſcendentibus, renixum in finibus earum intendat, et, ut I. 1. A. *A*. b. aa. agat oportet. Hoc potiſſimum incidere periclitabitur, cum, propter aetatem provectiorem, plenitudo venoſa naturaliter dominatur.

a. *Phlegmaſiis.* Satis manifeſtum eſſe exiſtimo, impetum ſanguinis

C

[a] Diſſert. de infelici hydropis ſaccati curatione, extat cum diſput. med. pract. Halleri, tom. 4. p. 303.

[b] Diſſ. antea cit. p. 477.

guinis in extremis arteriis in omni inflammatione multum augeri; hydrops tamen eundem excipere raro ſolet. Forſitan non alienum foret, in res circumſtantes ſingulares inquirere, quae in hiſce paucis exemplis, ut exhalatio aucta incidat, faciunt. Hoc vero in praeſentia deſiſtere cogor. Dicere ſufficiat, haſce res circumſtantes fere ſolum in cavis corporis, quae membrana continua ſuccingit, rarius, ſi unquam, in tela celluloſa, praeterquam in exemplis a Storkio [a] citatis, quae dubia eſſe videntur, fuiſſe notatas. Hydrocephalum internum ab hac cauſa oriri [b], hydrophthalmiam [c] et hydrothoracem [d] quoque inde proficiſci oſtendunt exempla infra prolata. Idem demonſtrant hydrothoracis duo exempla [e], quae in cubiculis noſocomii regii Edinenſis clinicis, anno ſuperiore, ſemet oſtenderunt, in quibus ad morbum excitandum nonnihil contuliſſe haec cauſa viſa eſt. In funeſtis enteritidis caſibus nonnihil effuſionis offendere ſolemus. Rem ita ſeſe habere in cadaveribus incidendis ſemel biſve reperi. Huc caſum hydroceles a Monroio cel. [f] commemoratum referendum puto.

b. *Haemorrhagiis ſuppreſſis.* Hae pro cauſis habitae fuerunt, et actio earum hoc modo illuſtrari poteſt. Saepius vero ſanguinis in aliis ſyſtematis partibus profuſiones excitant, et pleriſque in exemplis quidnam in cauſa ſit, cur unum potius quam alterum incidat, aegre percipi poteſt. In omnibus forſitan cauſae ſuppreſſionis, quam ſuppreſſioni ipſi, aptius morbum tribueres.

aa. *Haemorrhoide.* Exemplum [g], ubi morbus ab hac cauſa profectus eſt, infra videndum. Hoffmannus quoque [h], auctoritate Dionis Caſſii innixus, memorat Imperatorem Trajanum morbo, propter hanc cauſam, fuiſſe implicitum.

bb. *Menſibus.*

[a] Diſſert. de Arthritide et Rheumatiſmo. [b] Quin. diſſ. inaug. ap. Theſ. Med. Ed. tom. iv. p. 145. [c] Blanchard. Opera, tom. 2. cap. 13. [d] Sauvag. Pleuritis hydrothoracica. Mem. de l'Acad. Royal. de Chirurg. tom. 2. p. 549. Senac Traite du Coeur, lib. 14. cap. 5. Recueil par Richard, l. c. tom 2. p. 388. ib. p. 422. et ib. p. 597. Monro l. c. p. 42. et p. 44. Morgagni l. c. ep. xx. § 34. 35. 36. et Annotation. MS. Pringelii, tom. 4. p. 385. tom. 7. p 37. [e] M'Beth et Thompſon. [f] l. c. p. 12. [g] Foreſt. Opera. lib. 19. ob. 39. [h] l. c. Theſes path. § 23.

bb. *Menſibus*. Morbum ab hac cauſa interdum oriri, teſtantur exempla infra [a] citata. Quam proprietatem Sydenhamius ſagax olim [b] notavit, ea in nonnullis ex hiſce caſibus ſemet oſtendit; tumores nempe, morbo hyſteriae obnoxias invadente, nullum digiti illis appreſſi veſtigium retinuerunt.

cc. *Lochiis* [c]. Nimium huic cauſarum ſpeciei tributum fuiſſe ſuſpicor.

c. *Viſceribus ſchirrho laborantibus, per quae multum ſanguinis, ſanitate ſubſtante, diffunditur.*

Effectus hujus cauſae admodum ancipites eſſe videntur; eam igitur hoc in loco tantum, ut quod incidere poſſit, quodque aliis adjunctum ad morbum movendum nonnihil forſitan conferat, comprehendi. Effectibus nonnullorum viſcerum, quorum morbi hydropem facere poſiti fuerunt, jam conſideratis, proximum eſt, ut varios effectus, qui a reliquis morbidis, potiſſimum ſchirro laborantibus, proficiſci ſolent, exequendos ſuſcipiam.

bb. *Liene*. 1. Arteria ſplenica pro rata portione admodum ampla eſt [d]. Hinc quodcunque ſanguinis in ea curſui obſiſtit, id, ut quantitas ejus major in alios caeliacae ramos, et forſitan in arterias meſentericas, diffundatur faciet. Si vis cordis et arteriarum eadem maneat, impetus ſanguinis in finibus harum, et exhalatio igitur, ut hic ponitur, augebitur.

2. Cum ſanguis univerſus ejus ad venam portarum per venas, quae magnam hujus partem conſtituunt, mittatur, cum hepatis functionibus plurimum inſervire, non ſine ratione gravi, ſemper fuit exiſtimatum. Si igitur ſchirro praeditus ſit, ratio non deeſt, cur ſecretionem bilis aliqua ex parte imminutam eſſe, et ſequelas ſupra comprehenſas plus minuſve inductas eſſe ponamus.

3. Si mole multum adauctus deſcenſum ſepti tranſverſi liberum impediat, reſpirationem difficilem efficiet, et ita effectus I. 1. A. *A*. a. bb. poſitos aliqua ex parte edet. Quinetiam viſcera contigua

[a] Foreſt. Opera, lib. 19. ob. 34. Sauvageſ. Anaſarca periodica, et Anaſarca menoſthaſia. Hoffman. l. c. Enarrat. morb. obſ. 1. Heuſon. l. c. tom. 2. p. 197. [b] Oper. Leipſic. ed. p. 490. et Pomme Traité des Vapeurs, ed. 2. tom. 2. p. 438. [c] Acad. de Sciences, An. 1702. Mem. p. 285. et An. 1728. Mem. p. 583. [d] Halleri Prim. Lin. § 677.

contigua nimia preſſura afficiendo, functiones eorum impedire, et ita varia praeſtare poteſt. Non defuerunt quoque, qui fuerunt opinati, nonnullis in exemplis eo uſque augeri poſſe, ut cavam premere queat. Si vero e ſitu hujuſce venae liceat judicare, hoc rarius evenire poſſe exiſtimo.

4. Si notionem uſus ejus Heuſonianam[a] recipiamus, quae, me judice, non admodum probabilis eſt, effectus ejus, III. 1. C. *B.* notati, etiamnum multo majores eſſe reperientur. Hiſce ſupra comprehenſis inductus, ſchirrum lienis cauſis hydropis accenſendum puto, praeſertim cum in monumentis medicinae[b] compluria exempla reperiunda ſint, in quibus ad morbum excitandum non parum contuliſſe viſus eſt, et in quibus nullo hepatis affectu ſtipatus. Reſponderi quidem poteſt, eum his in exemplis morbum fortuito tantum fuiſſe comitatum, et igitur non pro cauſa haberi oportuiſſe. Me vero probabile effeciſſe opinor, idem de omnibus reliquis cauſis, et etiam de hepate ipſo ſchirro laborante, dici poſſe. Caſus, ubi lien ſchirro magnopere fuit affectus, nullo hydrope ſemet oſtendente, proferre omnino ſupervacaneum eſſe exiſtimo. Eos frequentiſſime incidere, omnes una voce fatentur.

d. *Plenitudine.* Haec pro cauſa morbi fuit habita, et nonnullis quidem in caſibus eum magna ex parte feciſſe videtur[c]. Utrum vero effectus ejus huc necne referri debeant, ſtatuere non audeo. Hoc ut verum Camus[d] ſibi aſſumpſit, quantitatem partium maſſae ſanguineae aquoſarum, plenitudine ſubſtante, pro rata ratione augeri. Si res ita ſeſe habeat, ad III. 1. C. *A.* attinet. Nulla vero doctrinae ſuae documenta clara protulit. Hoc non ſilentio praetereundum duco, plenitudinem cum debilitate ſyſtematis

[a] Experim. Inquiry, vol. 3. [b] Monro l. c. p. 15. Recueil par Richard l. c. tom. 2. p. 629. Ephemerid. n. c. cent. 1. 2. ob. 168. Commerc. Literar. Norimberg. An. 1734. Heb. 25. No. 2. caſ. 3. Peyer. Parerg. 5 Oper. p. 238. Acta Haffnenſia, An. 1671, 2. Ob. 89. Morgag. l. c. epiſt. 38. § 19. Nuck. Adenograph. cap. de Hyd. peritonaei, et Riverii Obſ. com. iv. a Hoffmanno cit. l. c. Theſ. Path. § x. [c] Recueil par Richard. l. c. tom 2. p. 418. etiamque ib. p. 420. [d] Quaeſt. Med. Pariſin. An. 1743.

tematis ſaepe conjungi vel ab eodem progenerari[a]. Hoc conceſſo, effectus ejus facillime poterunt intelligi.

Quo omnem verborum iterationem, quantum in re hujuſmodi fieri poſſit, fugiam, B. donec in varios ejus effectus cauſaſque III. 1. C. pleniſſime inquiſivero, non attingere decrevi.

2. *Ruptura lymphaticorum vel lacteorum.* Quanquam e viribus tunicarum eorum, quae liquoribus aliiſque in ea immiſſis plane demonſtratur[b], et e facilitate, qua vulnera eorum ad ſanitatem reducuntur, cui multum luminis offuderunt experimenta illuſtris Monroii, rupturam eorum morbum tam ſaepe facere non ſperares, quam e tenuitate tunicarum, primo intuitu, conjiceres; pro cauſa tamen etiamnum habenda, et ei, me judice, referendi ſunt non tantum caſus a Monroio cel. in pagina 22 citati, ſed ii quoque, quos externis injuriis factos in pagina 12 commemoravit, quoſque a debilitate loco propria oriri exiſtimavit. An caſus Williſianus, in Pharmac. Ration. p. 2. ſect. 1. cap. 13. comprehenſus, huc relegari debet?

3. *Ruptura hydatidum et ſaccorum.* Natura hydatidum, quantum judicare poſſum, tenebris obſcuriſſimis adhuc involuta eſſe videtur. Qui varias opiniones de his cognoſcere volunt, Morgagnii opera adeant[c]. Qualiſcumque earum natura ſit, eas morbum ſaepe excitare compertum habemus, et effuſiones maximae, quae memoriae produntur, ab hac cauſa profectae fuiſſe videntur[d].

II. *Cauſae, quae abſorptionem imminuendo tantum agunt.*

Quamvis abſorptio imminuta cauſis hydropum ſemper annumerata fuit, ad eam tamen rite attenteque conſiderandam animum non ſatis adjunxiſſe videntur medici. Rationibus vero ſequentibus

[a] Cl. Gregorii l. c. § 508, et Annot. MS. Pringelii, tom. 2. p. 34.

[b] Hewſon. l. c. tom. 2. cap. 2. p. 113. et Sheldon's Hiſtory of the abſorbents, part 1. cap. 2. p. 24.

[c] l. c. ep. 38. § 38. conf. etiam Philoſoph. Tranſ. An. 1691, No. 193. § 6. Pallas de infeſtis viventibus intra viventia, apud Sandifort. Theſaur. tom. 2 p. 247. et Cullen's Firſt Lines, § 1662.

[d] Vid. caſus a Monroio cel. cit. l. c. p. 27. n. Philoſ. Tranſ. An. 1784, p. 471. Morgagni l. c. ep. xxxviii. § 69.

quentibus motus adducor, ut credam ſtatum abſorbentium attentionem ſingularem et accuratam ſibi merito vindicare.

1. Cauſa minime deeſt, cur nobis perſuaſum habeamus, cauſas exhalationis adauctae poſitas ſaepe agere, et ut quantitas humoris inſolita effundatur facere, et nihil ejuſdem tamen in quolibet cavo praeter conſuetudinem accumulari. Hoc nihil aliud poteſt praecavere, quam natura abſorbentium actuoſa.

2. E Muſgravii aliorumque experimentis, humorem largiter congeſtum viam ſibi in maſſam ſanguinis, abſorbentibus actionem naturalem retinentibus, brevi eſſe reperturum, et e corpore per diverſa ſecernentia et excernentia expulſum iri, abunde conſtat. In uno experimento [a] unciae aquae viginti quatuor in thoracem caninum injectae fuerunt, et ſpatio quinque dierum ex toto abſorptae, et per renes e ſyſtemate expulſae.

3. Operatio multarum e cauſis hujuſce morbi, ut harum II. 3. et III. memoratarum, per vitium abſorbentium multo clarius exponi poteſt.

4. Non parva principii vivi et irritabilitatis portione abſorbentia praedita ſunt. Hoc, 1*mo*, e ſtructura eorum fibroſa, quae a Heuſonio claro [b] demonſtratur, manifeſte apparet. Idem in praelectionibus ſuis demonſtrat ingenioſus Cruickſhanks [c]. Haec autem ſtructura irritabilitati evidenti adjuncta omnem fere dubitationem, judicio plurimorum, de natura eorum muſculari tollere videtur. 2*do*, Huic autem accedunt, quae, uti exiſtimo, naturam muſcularem et vim tunicis eorum ineſſe plane demonſtrant, experimenta et obſervationes Hallerianae, qui experimentis, quae fecerat, et effectibus, quos aër frigidus in ea edat, notatis inductus, quae infra [d] ſcripta ſunt memoriae tradit; dolor et inflammatio

[a] Philoſ. Tranſact. Abrid. vol. 3. p. 79. [b] Exper. Inquiry, vol. 3. p. 121. confer etiam Sheldon's Hiſtory of the Abſorbents, part I. chap. 2. p. 26. et ſeq. ubi tunica eorum muſculoſa plane monſtratur. [c] Winterbottom diſſ. inaug. de Vaſis Abſorb. apud Theſ. Med. tom. 4. p. 263.

[d] In Oper. Min. tom. 2. p. 379. "His experimentis, etiamſi ab effectu venenorum chemicorum receſſeris, et ex ſola evacuatione vaſorum lacteorum quae plena fuerant, conficitur, vim contractilem valde efficacem his minimis vaſis ineſſe, quae vel a ſolo frigore irritata, omnem liquorem contentum exprimere "valeat,

inflammatio in totum eorum decurſum, ulcuſculis venereis cancriſve ſubſtantibus, diffuſa; obſervationes et experimenta Monroiana in piſces inſtituta[a].

Igitur aliqua ex parte omnibus, quae in ſyſtema totum agant, ob eum conſenſum nexumque univerſum, qui inter omnes ejus partes diverſas intercedit, afficiantur oportet. Rem autem ita ſeſe habere, meo judicio, clare demonſtrat ſtatus abſorptionis, valetudine commoda vel incommoda praeſente, longe diverſus. In febricitantibus, ex. gr. ubi magna debilitas ſubeſt, vix aliquid e ventriculo abſorberi, ſi cum ſtatu abſorptionis in ſanis id comparaveris, plane comperies. Qui carbones foſſiles e navigiis Thameſinis ejiciunt, illi a viginta ad quadraginta uſque libras cerevifiae Londinenſis lupulatae, quae *porter* vulgo appellari conſuevit, pauculis etiam horis, ſine ullo incommodo bibunt. Quae quantitates aquarum quoque mineralium aliquando impune potantur, eae fidem propemodum excedunt.

5. Univerſa denique remedia, quae in hunc morbum aliquid poſſe reperiuntur, alicui earum poteſtatum, quas experimenta Hunteri cel. aliorumque ad abſorptionem augendam in primis accommodari demonſtrarunt, plane referri poſſunt. Hoc ſaltem minime negandum, remedia efficaciſſima, quae noverimus, parum, ſi aliquid omnino, ad exhalationem imminuendam conferre. Cauſae igitur ſingulares abſorptionis imminutae, quae attente conſiderentur, digniſſimae ſunt.

1mo, *Syſtema abſorbens obturatum.* Effectus hujus non manifeſti non eſſe poſſunt.

A. *Concretis calculoſis.* Hujus in Sherbio[b] admodum ſingulare, ſed minime dubitandum, exemplum habemus.

Ductus vero thoracicus interdum ex toto obturari, et hydrops nihilominus vitari poteſt, ut e caſu illo mirando in Tranſactionibus

"valeat, quanta certe ne arteriarum quidem rubrarum ad contractionem poteſtas eſt." Et Sheldon l. jam cit. ad p. 28. haec verba habet: "The abſorbents are undoubtedly the moſt irritable of any ſyſtem of veſſels in animal bodies." Confer etiam Haller. El. Phyſ. tom. 1. lib. 2. ſect. 3. § 3.

[a] l. c. cap. 5. p. 35.

[b] Diſſert. de calculo receptaculi chyli, hydropis cauſa, apud diſput. med. pract. Halleri, tom. 3. p. 536.

bus Philoſophicis [a] commemorato ſatis ſuperque conſtat. Qua ratione obſtructionis tantae effectibus, quod haud dubie incidit, fuerit occurſum, nos magna ex parte latet. Cum vero ductus tunicae nullo vitio laborare repertae ſint, materiam oſſeam abſorberi, et obſtructionem brevi tempore tantum ante mortem incidere potuiſſe, non improbabile eſt. Quae materia venam cavam obturavit, ea admodum diu ſubeſſe vix potuit, alioquin effuſio multo major ab hac cauſa ſola haud dubie fuiſſet profecta.

B. *Valvulis in oſſeam naturam mutatis.* Ingenioſus Andreas Fyfe, ſupra poſitus, ſe nonnihil exempli hujuſmodi in uno cadavere offendiſſe memorat. In hoc quidem non multum hydropis adfuit. Valvulae vero in oſſeam naturam converſae pro cauſa, quae incidere poſſit, habendae. Parvulae quidem et non admodum inſignes, ob ſtructuram lymphaticorum et magnitudinem, anatomicum fugere poſſunt.

C. *Glandulis lymphaticis ſchirro laborantibus.* Quanquam multis in exemplis actio earum ad II. 2. relegari poteſt; e nonnullis tamen praeparatis ex iis in theſauro Monroiano utili et abſolutiſſimo conſervatis, quae terra calcaria evidenter inferciuntur, operationem earum frequenter huc referendam eſſe concluderem. Caſus autem morbi a meſenterio obturato proficiſci infra citata [b], evidenter oſtendunt. Glandulae tamen meſentericae ſine hydrope ſaepe non parum afficiuntur [c]. Hujus rationem, aliquot lacteorum ramos haudquaquam exiguos glandulas meſenterii plerumque praetervehi notando, reddere conatur Heuſonius [d]. Anaſarcam brachii, a bubone axillae oriundam, partim huc, partim ad II. 2. B. relegandam puto; quoniam univerſa lymphatica a digitis extremis uſque axillam verſus aſcendentia per haſce glandulas vel juxta eas tranſeunt, dum vena cephalica, contra, eas ex toto vitat. Inſuper, anaſarca penis a bubone inguinis nonnunquam

[a] Tom. lxx. part 2. p. 233.

[b] Mem. de l'Acad. R. de Chirurg. tom. 2. An. 1753, p. 431. Nova Act. Phyſ. Med. n. c. tom. 5. obſ. 59. Ephemerid. de Curieux Dec. 2. An. 6. 1687, obſ. 73. Ephem. n. c. Dec. 2. An. 2. obſ 159. Annal. Phyſ. Wratiſl. An. 1722. Menſ. Jun. claſſ. iv. § 12.

[c] Med. Tranſ. vol. 2. p. 362.

[d] l. c. tom. 2. p. 45. Sheldon l. c. p. 30.

nonnunquam oritur. Inſigne hujuſce exemplum a clariſſimo Gregorio accepi, quod multum periculi aegrotanti intentavit.

2. *Syſtema abſorbens compreſſum.*

A. *Ductus thoracicus.*

A. Aneuriſmatis aortae. Haec ſupra I. 1. A. *B.* conſiderata fuerunt. Cum ductus thoracicus aortam inter et cavam ſedeat, effectus, a compreſſione ejus pendentes, non parvos eſſe cenſerem. In caſu ſupra p. 15. citato hoc potiſſimum a Hunterio cel. fuit notatum.

B. Tumoribus per ſchirrum factis. Exemplum hujus infra [a] videndum. Num exemplum principis Germanici apud Hoffmannum [b] huc poteſt referri?

B. *Lymphatica ſingularia, ob cauſas* I. 1. A. *B. poſitas.* Propter ſitum ea compreſſionibus plus minuſve affici oportere non ponere non poſſumus. Magnopere vero dolendum eſt, anatomicos inter corpora incidenda ad lymphatica animum tam parum attendiſſe.

3. *Atonia ſyſtematis abſorbentis.* Quanquam effectus hujus ſyſtemati abſorbenti illatae minime negabuntur; non parum tamen dubito, utrum caſus necne, qui mihi ob oculos obverſantur, in abſorbentia ſola hoc modo agere a multis pathologis fuerit conceſſum. Nihilominus, cum ita facere probabile exiſtimem, atoniam hujuſmodi, ut cauſam hydropis, hic apponendam curavi.

A. *Exanthematis repreſſis.* His anaſarca praeſertim frequenter excitata fuit. Multi effectus eorum debilitati referri debere exiſtimaverunt; ſed manifeſtiſſimum eſſe mihi videtur, debilitatem in multis eorum minime magnam eſſe, et morbum non ſaepius rariuſve pro gradu debilitatis majore vel minore ſemet oſtendere. Ob frigus collectum [c] aliaſve cauſas, pars bona materiae exanthematicae per vaſa lymphatica abſorbetur, et in maſſam ſanguinis devehitur. Haec autem ea magnopere irritare, et atoniam eorum et debilitatem facere, ut hic ponitur, exiſtimari

D poteſt.

[a] Mortoni Phthiſiologia, lib. 1. cap. 10. [b] Conſult. et Reſp. cent. 2. § 3. caſ. 60. [c] De Haën Rat. Med. Contin. tom. 1. p. 137.

poteſt. Praeterea ob eam ſentiendi legem, quae a Culleno cel.[a] memoratur, haec vis potentiſſime ſtimulans ut ſtimulum ejus, quem vulgo vehere ſoleant, humoris minorem non aeque, ac olim, acute ſentiant facit, unde idem effectus orietur. Hoc magis probabile eſſe duco, quam, ut III. 1. B. *A.* poni poteſt, agere ſolere. Utcunque vero actio eorum exponi debeat, multi, iique medicinae peritiſſimi, ea pro cauſis habuerunt.

A. Variola. Haec hydropem non ſaepe facere videtur. Caſus tamen hinc ortus[b] notatus fuit.

B. Rubeola. Hanc cauſam frequentem eſſe opinatur Mortonius cel.[c]; nullum vero exemplum adhuc offendi, quod opinionem ejus ſuffulcire plane videtur. In duobus[d] infra citatis dyſenteria ad morbum movendum nonnihil contuliſſe videbatur.

C. Scarlatina. Haec multo frequentius hydropem excitare videtur, quam omnia reliqua exanthemata. Non pauca hujus exempla a Doctore Withering[e] aliiſque memoriae prodita fuerunt.

D. Eryſipelate. Ut hoc cauſam morbi frequentem eſſe credam facit auctoritas cel. Culleni, qui in anaſarcae exanthematicae definitione[f] ſequentia memoriae tradit. "Anaſarca poſt exan-"themata, et praecipue poſt eryſipelas ſuborta." In cubiculis Noſocomii Regii Edinenſis clinicis exemplum hujuſcemodi ſemet oſtendit[g]. Nullum aliud, quod cauſae eidem clare poſſet tribui, adhuc offendi

B. *Scabie retropulſa.* Ab affectibus hujuſmodi hydropes manare ſaepe fuerunt crediti, et operatio eorum, ut III. 1. A. *B.* non

[a] Firſt Lines, § 1178, et MS. Lectures on the Inſtitutes. [b] Nova Act. n. c. tom. 1. obſ. 21. Vir jure venerandus Hallerus in epiſtola ad Joannem Pringelium Equitem Baronettum memorat, hydropem variolam epidemicam quandam frequenter excepiſſe, Annot. MS. Pringel. tom. 7. p. 351. [c] De febribus inflam. [d] Eſſays and letters on the diſeaſes of the Weſt Indies, p. 145. [e] On the ſcarlet fever; Plenciz. op. tract. de Scarlatina, et De Haën Rat. Med. cont. tom. 1. cap. vii. fere paſſim. [f] Noſol. Method. ed. 4. tom. 2. p. 276. [g] Cl. reports, An. 1771-2, Eliz. Campbell.

non multum ſemet exercere exiſtimari poteſt. Caſus hoc genus infra citatos [a] videre eſt.

Quoniam omnes hi morbi, ſi ſcarlatinam forſitan excipias, tam frequenter, nullo hydrope ſubſequente aut comitante, invadunt, hunc ſemet in conſpectum, illis retrocedentibus, fortuito dantem, cur cauſa morbi vera non rite fuerit inveſtigata, in cauſa fuiſſe ſuſpicor.

III. *Cauſae, quae, relaxationem et atoniam faciendo, cum exhalationem adaugent, tum abſorptionem imminuunt.*

Univerſa relaxatio et atonia, unde unde proficiſcatur, hunc effectum haud dubie edet. Exhalationem, renixum in exhalantibus, quem humores tranſeuntes ibi offendere ſoleant, minorem reddendo, augebit, et quantitatem etiam partium craſſiorum pro rata ratione majorem excerni patietur; dum quoque, ob actionem totius ſyſtematis diminutam, copia earum ſolita minor progenerabitur. Quinetiam abſorptionem non minus imminuet; namque humores oſtia lymphaticorum abſorbentium per attractionem capillarem ingredi ſatis ſuperque [b] probatum exiſtimo. Si res vero ita ſeſe habeat, auctus diametrorum eorum, qui ab hac cauſa orietur, pro legibus hydraulicis, vim attractionis minorem efficiat neceſſe eſt. Inſuper cum abſorbentia viribus muſcularibus plane ſint praedita [c], actio eorum inde diminuetur, cumque poteſtas contractionis muſcularis ubique quoque non afſici non poſſit, humores abſorpti vi minore propellentur. Si notiones Heuſonii cel. [d] et Sheldonii ingenioſi [e] ſuper ſtructura villorum canalis alimentarii vaſculoſa et erectione, et ſtructura oſtiorum abſorbentium alibi, quae illi conſimilis eſſe creditur, recipiamus, hoc manifeſtius etiam eſſe videbitur. Forſitan, exemplis in diverſis, utile foret ſtatuere, utrum effectus modo poſiti exhalans abſorbenſve ſyſtema magis afficiant. Hoc vero faciendum ſuſcipere non poſſum.

1. *Debilitas*

[a] Nova Act. n. c. tom. 5. obſ. 45. Recueil par Richard, l. c. tom. 2. pag. 315. 319. 322. Nova Act. erud. Leipſ. 1763, pars 1. p. 90 et apud Sauvageſ. aſcit. exanthem. 4 caſus commemorantur. [b] Monro on the phyſiology of fiſhes, chap. 5. et Sheldon l. c. p. 29. [c] Vid. ſupra, p. 22. [d] l. c. tom. 2. p. 184. et ſeq. [e] l. c. p. 29. 38. et ſeq.

1. *Debilitas univerſa.* Effectus hujus ſunt manifeſti. Namque ſi poteſtates ſyſtematis motrices attenti conſideremus, tonum uniuſcujuſque partis a ſtatu vigoris corporis totius magnopere pendere reperiemus.

A. *Poteſtatibus recta ſedantibus.* Per has autem certa ſignifico, quae mihi vigorem et mobilitatem virium ſani corporis motricium diminuendo agere, et ita debilitatem facere videntur.

A. Frigore. Hoc autem hac ratione, cum debilitatem facit, agere demonſtrare videntur D. Spoonerii[a] experimenta. Nonnullis in caſibus forſitan, ut III. 1. C. *A.* b. effectus ſuos edere poteſt. Aliae vero cauſae, ut paupertas, &c. ei ſaepe adjunguntur. Caſus morbi, qui ab hoc fonte profluxerunt, infra[b] in conſpectum dantur. An illi, ad quos lectorem relegat celeberrimus V. Swieten[c], huc debent referri? Graviſſimus quidem[d], qui in cubiculis Noſocomii Regii Edinenſis clinicis anno ſuperiore ſemet oſtendit, maxima ex parte a frigore deductus eſt. Hoc autem, licet gradu ſit magnum diuque corpori applicetur, hydropem non ſemper movere omnes non inviti confitebuntur. Exemplum hoc genus inſigne in viro generoſo offendi, qui frigori intenſo, inopiae alimenti et affectibus animi potenter ſedantibus diu objectus eo uſque debilitatus eſt, ut vires ſuas per biennium exinde elapſum non recuperaverit; nullus tamen hydrops in eum invaſit.

B. Affectibus animum contriſtantibus. Quanquam modum, quo agant, percipere nequimus; eos tamen vim debilitantem habere nemo negavit[e]. In caſu, cujus mentionem injicit Hoffmannus[f], menſtrua ſuppreſſa forſitan ad morbum excitandum nonnihil contulerunt. Cum ſudores ſanguinolenti, ut effectus, a timore nonnunquam proficiſcantur, cujus quaedam exempla in medium protulit

[a] Diſſ. inaug. an ſuperiore edita, p. 23. [b] Sauvag. anaſarc. adiapneuſtia. Monro on the dropſy, p. 20. 65. 106. et alibi. [c] l. c. tom. iv. p. 130. [d] Cl. reports, caſ. Wm. Shand. [e] A moerore. Med. obſ. and inquiries, vol. 2. p. 121. A timore. Commercium lit. Norimb. An. 1743, heb. 25. A terrore ſubito cum ſummo moerore Act. n. c. tom. 5. ob. 3. A timore cum ſummo moerore. Tiſſot. epiſt. ad Haller. ap. Sandif. theſ. tom. 2. p. 45. [f] l. c. enarrat. morb. obſ. 1. A terrore.

tulit De Haën[a], hunc animi affectum in exhalantia ſola agere opinatur. Hi caſus non obſcure oſtendunt, hydropem affectus, qui animum contriſtant, non conſtanter excipere.

C. Inertia. Certus actionis gradus ad omnes corporis functiones rite peragendas omnino neceſſarius eſſe videtur. Ab eo plurimum pendet totius ſyſtematis, et praeſertim virium motricium, vigor Ex eo tempore, quo in legibus ſyſtematis nervoſi inveſtigandis tantum operae poſuerunt medici, hoc attente diligenterque fuit notatum, quamvis ſemper quidem obſervatum et receptum. Quales quantoſque inertia in functiones corporis vitales, animales et naturales, effectus edat, enumerare, et quomodo hydropem moveat, memorare facile poſſem; hoc vero parum neceſſarium eſſe duco. Sola vix unquam agere poteſt, quamvis cauſis a Liſtero[b] aliiſque[c] fuit accenſa. Alias vero cauſas, quales ſunt aër impurus, diaeta tenuior, et ſimilia, in quibuſdam artificibus potentiſſime juvat. Somnus protractior a Lackencooper[d] pro cauſa habetur. Sin ita ſit, hoc modo agat oportet. Quidam obſervationibus Sanctorianis[e] inducti effectus ejus, cum victu lautiore conjuncti, ad III. 1. C. *A.* b. retulerunt.

D. Evacuationibus. Hae omnigenae hoc modo agunt. Cum vero earum effectus pro genere varient, de iis aptius poſtea agetur.

B. Poteſtatibus indirecte ſedantibus. Nihil, me judice, apertius manifeſtiuſve demonſtratum eſt, quam omnem actionis ſenſuſve magnum auctum, vigorem et ſenſilitatem, pro rata parte, diminuta excipere, et igitur omnes cauſas potenter excitantes, corpori admotas, indirecte ſedare, vel multum debilitare. Hoc in ſua legum ſyſtematis nervoſi indagatione[f] pulcherrime illuſtravit, et ex toto firmavit acre ſagaxque ingenium Cullenianum. Utrum vero debilitas hoc modo mortalibus illata, ab ea, quae poteſtates recta ſedantes, corpori applicatas, ſubſequatur, necne diſcrepet, et

[a] Rat. Med. tom. 3. cap. 16. p. 416.

[b] De morb. chron. l. c. caſ. 5.

[c] Bonet. ſepulchret. anat. lib. 2 ſect. 1. ob. 76. Confer etiam Ramazin. de morbis artificum.

[d] Diſſ. inaug. An. 1671, ap Lug. Bat edita.

[e] Aphor. ſtat. ſect. 4. § 11. et 52.

[f] Firſt lines, § 1178. et MS. lectures on the inſtitutes.

et utrum attentionem medicorum ſingularem ſibi necne exigat, non meum eſt hoc in loco ſtatuere.

A. Morbis, diu manentibus vel violentis. Omnia morborum hujuſmodi genera ſemper magnam debilitatem, et, uti opinor, hoc ipſo modo, faciunt. Œdema pedum levius hac ratione ſemper progeneratur. Hydrops, qui inveteraſcit, aliquando, ſed rarius, ab hac origine profluit.

a. *Febre continua.* Caſus hoc genus infra citatos videre eſt [a]. In caſu a claro Pomme [b] relato alia febri fuerunt adjuncta. Ægrota, loco honeſtiſſimo nata, hyſteria laboravit, et febris media aeſtate invaſit. Sauvageſius, proprietate tumoris notata, hoc caſu, ut fundamento ſuae anaſarcae hyſtericae, uſus eſt.

b. *Febre intermittente.* Haec hydropis frequenter origo eſt. Utrum vero hoc modo agat, vel ſchirrum hepatis prius inducat, quibuſdam in caſibus judicatu difficile eſt. Anaſarca, forſitan facta, illi; aſcites huic tribui poteſt. Caſus hujuſmodi infra [c] reperiundi ſunt, et complures iis conſimiles ipſe vidi.

c. *Phlegmaſiis.* Vide I. 1. A. *B.* a.

d. *Exanthematis.* Vide II. 3. A.

e. *Diarrhoea.* Hanc III. 1. C. *B.* b. poſtea exequar.

f. *Dyſenteria.* Haec morbi cauſa ſatis crebra eſt. Monroius cel. [d] tradit, ſe hydropem hinc oriundum, inter milites curae ſuae demandatos nutriendos, frequenter offendiſſe [e]. Paucula hoc genus exempla, ſed non perquam gravia, ſemet mihi obtulerunt.

g. *Arthritiae.* Quanquam teſtimonio complurium medicorum, qui in medicina facienda diu fuerunt verſati, quibuſque ſumma fides habenda, inductus mihi firmiter perſuaſum habeo, arthritidem

[a] Med. obſ, and inquires, vol. 4. p. 410. Piſon. obſ. ſect. 3. cap. 7. obſ. 53. Milman. l. c. p. 146. Annot. MS. Pringelii, tom. 2. p. 44.

[b] Traité des affections vap. ed. 2. p. 438.

[c] Willis, l. c. pars 2. ſect. 3. cap. 5. Werholf de febribus, p. 59. Liſter. l. c. caſ. 7. 9. et 10. Lyſſon. l. c. caſ 1. 2. 3. 5. et 8. Monro l. c. p. 72. Collins de lact. viroſa, et de colchico autum. fere paſſim.

[d] l. c. p. 12

[e] Nov. Act. n. c. tom. 5. ob. 44. caſ. 1. et 2. Hoffman. l. c. enarrationes morb. ob. 4. et Marquet. Traité pratique, p. 112.

arthritidem hydropem frequenter facere; illi tamen, qui hydropem executi ſunt, animum ad hanc cauſam conſiderandam non multum adjunxerunt. Quomodo agat, ſtatuere non audeo; namque pathologia ejus, licet Cullenus celeberrimus multum curae operaeque in ea exponenda illuſtrandaque poſuerit, multa obſcuritate adhuc involuta jacet.

Aliquantum anaſarcae loco propriae omnem paroxyſmum graviorem excipit, et anaſarca univerſa nonnullis in caſibus [a] per incurſus morbi reiteratos fuit excitata. In his operationem huc referre non dubitarem.

Uno in exemplo [b] aſcites arthritidis atonicae ventriculum et inteſtina frequenter invadentis progenies eſſe viſus eſt. Quod vero ab arthritide ſaepiſſime profluit, id eſt hydrothorax, praeſertim in aetate provectioribus. Qua ratione humor in his exemplis effundatur, exponere conari tempus non patitur.

Cullenus notavit, morbum, ſi diu in uſu pulveris Portlandici, guaiaci, &c. perſtetur, progenerari ſolere. Sagax vero et expertus Dr Gilleſpie mihi affirmat, ſe aliquot hydrothoracis ab hoc fonte orientis exempla offendiſſe, ubi haec medicamenta ad morbum movendum nihil conferre potuerunt. In omnibus hiſce exemplis non parum dyſpnoeae ſubfuit, et paroxyſmi frequentes aſthmatici ante mortem invaſerunt, et in quibuſdam eorum admodum ambigi poterat, utrum hi pro cauſis vel effectibus liquoris effuſi debuerint haberi. Valvulas cordis in uno ex hiſce exemplis naturam oſſeam ſibi induere incepiſſe notavit celebris Monroius. Utrum vero hoc materiae, ei quae in ligamentis articulorum reperiatur ſimili, depoſitae necne tribui debuerit, judicatu eſt difficillimum. Lumen huic rei offuſuras eſſe obſervationes futuras ſpero.

B. *Affectibus animi excitantibus.* Hi haud dubie huc ſunt referendi. Quomodocunque actionem eorum explicemus, eos, nonnullis in caſibus, pro cauſis habendos eſſe ex infra [c] citatis exiſtimo.

[a] Annot. MS. Pringelii, tom. 2. p. 1. tom. 4. p. 131. tom. 9. p. 273.

[b] Annot. MS. Pringelii, tom. 3. p. 346.

[c] Ab ira. Com. lit. Norimb. An. 1745, heb. 42. p. 329. et caſ. Guthrii ap. Cl. reports, An. 1771-2. Ab injuria

mo. Hoffmannus [a] iram, potione frigida protinus poſtea ſumpta, hydropem facilius concitare affirmat.

C. Exercitatione vel labore violento. Exercitatio ſyſtema totum, et venoſum abſorbenſque ſyſtemata praeſertim, ob ſtructuram valvuloſam, potenter univerſeque ſtimulat. Hinc eam debilitatem, quae ei pro rata parte reſpondeat, ſemper ſubſequi reperimus. Effectus forſitan ſingulares in circuitum pulmonum edere poteſt. Violentum durumque laborem hydropem facere poſſe non improbabile eſt; nullum vero exemplum vidi, ubi etiam cauſa eſſe poſitus eſt. Quae exercitatio violenta praeſtiterit, ea [b] infra conſpicies.

D. Intemperantia. Uſus liquorum ſpirituoſorum nimius potiſſimum in culpa eſſe videtur. Quanquam multis opium reddunt, effectus tamen eorum huc potius referendos duco; quoniam a poteſtate, qua ſyſtema univerſum, ventriculum praeſertim, afficiant, nimis ſtimulante effectus debilitantes oriri credo. Hos indicant cruditas, appetentia cibi amiſſa hujuſque ſequelae, quae, ratione modo comprehenſa, aegrotanti inferuntur. Haec autem una cum inértia, cui intemperantia adjungi conſuevit, effectus hujus magis inſignes efficit. Non ſine ratione quidem gravi fuit notatum, ebrioſos, qui multum exercitationis adhibent, valetudine commoda diuturna frui ſolere. Intemperantia quoque ſchirrum hepatis modo mirando et inexplicabili progignere videtur, et hinc effectus I. 1. A. *A.* b. bb. oriuntur. Haec haud dubie ſaepiſſime, cur hydrops excitetur, in cauſa eſt [c], et hoc, quod nuper apud Scotos ſemet frequentius, ni fallor, oſtendit, magis liberali forſitan aquae vitae uſui tribuendum eſt. Hanc aeque, ac omnes alias cauſas hactenus comprehenſas, morbum non

ria inulta. De Haën l. c. tom. 2. cap. 8. p. 118. caſ. 4. confer etiam Comment. de rebus. tom. 13. p. 311.

[a] l. c. theſ. path. § 22.

[b] Med. Tranſact. vol. 2. p. 251. Willis l. c. pars 2 ſect. 1. cap 13. p. 216. Annot. MS. Pringelii, tom. 8. p. 621.

[c] Med. Tranſact. tom. 2. p 245. Liſter. l. c. caſ. 1. 16 et 18. Com. lit. Norimb An. 1742, heb. 27. § 2. Clin. report. An. 1770 1, — Rainey Recueil par Richard, l. c tom 2 p. 390. Sir Hans Sloane's hiſtory of Jamaica, introd. p. 98. et Hoffman. l. c. enarrat. morb. obſ. 7.

non ſemper movere compertum habemus. In illo exemplo intemperantiae inſigni, a Suietenio cl.[a] relato, ne unum quidem hydropis ſignum apparuit.

E. Venere nimia. Effectus hujus, me judice, huc plane debent referri; utrum vero hydropem necne, nullis aliis cauſis ei adjunctis, unquam excitaverit, ambigi poteſt. In duobus exemplis a Hans Sloan, Equite Baronetto[b], memoriae traditis intemperantia cum aliis fuit conjuncta.

F. Dolore intenſo. Si dolor nimius hydropem unquam dedit, eum hoc modo agere oportuit. Colica eſt exemplum hujus praecipuum, quod profertur, et in caſu a Sckenckio[c] memorato morbum feciſſe videtur. Si colica Pictonum, uti De Haën[d] contendit, cauſa morbi frequens ſit, effectus ejus cum ratione graviore paralyſi inde naſcenti referri poſſunt. Non invenio tamen, auctores memoraſſe, eam hydropem revera peperiſſe. Ad hocce caput forſitan pertinet caſus Williſianus[e], a doloribus venereis oriri exiſtimatus, et ille quoque Meadianus e Monroio cl. ſupra ad paginam 21. citatus. Ut in hanc ſententiam concedam, facit curatio ab opio petita. Silentio non praetereundum videtur, opium in quatuor aut quinque morbi exemplis, quae offenderim, quaeque eo remedio depelli fuerint dicta, aliquot dolores graviores, qui morbum augere et curationi ejuſdem obſiſtere ſaltem viſi ſint, levandi fuiſſe datum. Partus difficilior morbum nonnullis in exemplis movere fuit exiſtimatus[f]. Eum autem abſorbentia debilitando agere opinatur Fothergillius, et aliam actionem habere non poſſe ait. Cum vero omnia caſum ſpectantia non plene fuerint deſcripta, quantum dolor violentus ad morbum excitandum contulerit, vel utrum ruptura lymphaticorum necne in cauſa ejus fuerit, aſſerere non audeo.

C. *Humoribus aquoſis maſſae circumeuntis pro rata ratione adauctis.* Quanquam hanc cauſam I. 1. B. collocavi, et actionem ejus illuc referre potui; modum tamen, quo agere videatur, cum,

[a] l. c. tom. 2. p. 137. [b] lib. jam cit. p. 133. et 149. [c] De hydrope, ob. 3. p. 430. [d] l. c. tom. 3. p. 429. [e] l. c. pars 1. ſect. 7. cap. 1. [f] Med. obſ. et inq. vol. 4. p. 414.

me judice, ad debilitatem univerſam creandam plurimum accommodetur, hoc in loco conſiderabo.

1. Phyſiologia docet, portionem humorum aquoſorum non parvam, partibus craſſioribus, potiſſimum glutini, involutam, in maſſa circumeunte retineri. Ita, ſi ratio humorum aquoſorum adaugeatur, cum quantitas partium aquoſarum, quae retineatur, naturaliter pro rata parte humoribus craſſioribus reſpondeat neceſſe ſit, pars ſuperflua ex exhalantibus diverſis facile effundetur, et ut I. 1. B. aget. Huic tamen quibuſdam in caſibus occurrent ſecretiones et excretiones aquoſae adauctae.

2. Cum aliquam glutinis portionem in humore effuſo diſſolutam eſſe ſemper reperiamus, igitur, ſi ratio partium aquoſarum, quantitate glutinis interea non adaucta, major evadat, pars illius glutinis, quae in vaſis humores circumvehentibus retineri debuit, una cum copia partium aquoſarum ſuperflua evacuabitur, et ita quantitas humorum in ſyſtemate ſanguifero imminuetur. Cum autem vigorem totius ſyſtematis a tono, et hunc a tenſione vaſorum ſanguinem vehentium magnopere pendere compertum habeamus [a], ab hoc fonte et origine haud dubie profluet debilitas.

3. Cum ratio non deſit, cur credamus, quantitatem partium craſſiorum in maſſa ſanguinea a vigore ſyſtematis univerſi non parum pendere, ita, eo vigore in morem ſupra comprehenſum ſemel imminuto, ratio partium amiſſa manebit, et igitur evacuatio et debilitas, inde oriundae, majores reddentur.

4. Ex Haleſianis experimentis [b], certas humorum dotes, praeter quantitatem et tenſionem modo poſitam, vigori ſyſtematis neceſſarias eſſe evidentiſſime conſtat. Hanc notionem juvenis amabilis Goodwin, in diſſertatiuncula ingenioſa Societati Medicae Edinenſi nuper oblata, longius etiamnum provexit, et per experimenta multa et obſervationes actioni ventriculi cordis ſiniſtri, uti ſanguine, vel circuitu per pulmones, vel per placentam, ſi foetus in utero eſt, arterioſo reddito impleatur, neceſſarium

[a] Cl. Cull. MS. lectures on the inſtitutes.

[b] Haemaſtatics, exp. xiv. p. 111.

rium eſſe, me judice, demonſtravit. Si res autem in corde ita ſeſe habere probetur, nonne admodum probabile eſſe dicere licet, et gradum ſtimuli idoneum, ſi ratio partium aquoſarum multum adaugeatur, cordi arteriiſque non datum iri, et actionem diminutam univerſamque infirmitatem eſſe ſubſecuturas.

His ſupra comprehenſis inductus, hocce cauſarum caput tabulae hic inſerendum curavi, et eas, ut et in exhalantia et in abſorbentia agentes, conſiderabo. Milmannus [a] hydropem hinc oriri poſſe negat, praeterquam in hiſce exemplis, ubi ſolida ante fuerunt debilitata. Hoc haud dubie, ut morbus certius oriatur, facit; ſed odio omnis, quae humores ſpectat, pathologiae abreptus, hac in re juſto longius forſitan progreſſus eſt.

A. Quantitate humorum aquoſorum maſſae ſanguineae juſto copioſiore reddita. Hanc autem eam rationem, quae inter aquoſas et craſſiores partes naturaliter intercedat, niſi hae eodem tempore, quod hic incidere nequit, augeantur, tollere oportere manifeſtum eſt.

a. *Nimia humorum aquoſorum quantitate in ſyſtema corporeum invecta.*

aa. *Per ventriculum.* Si nobiſcum in punctum temporis reputamus, quam immenſa humorum, aquarum mineralium, e. g. copia, quinquaginta etiam librae eodem die, in ventriculum nonnunquam recipiantur, hydropem tam raro inde proficiſci mirum videbitur. Noxis autem, quae hinc alioquin orirentur, per legem ſyſtematis [b] obſiſti novimus, adeo ut, ſanitate praeſente, vix exemplum, ubi morbus ab hoc fonte fuerit derivatus, habeamus. Experimenta Schulzii [c] teſtantur, debilitatem antecedentem ortum morbi certiorem efficere. Et quidem in omnibus fere hydropis exemplis, quae recenſuerit, ab hac cauſa profluentibus, vel debilitas ante ſubfuit, vel perſpiratio vel urina eodem tempore diminuta fuit, ut in illis caſibus, ubi frigida ſubito ingeſta morbum excitavit. Utrum frigida in ſyſtema agens alios necne effectus, praeter perſpirationem ſuppreſſam, ediderit, diſputari forſitan

[a] l. c. p. 12. [b] Cullen's inſtitutes of medicine, § 273. [c] Diſſert. de elaſt. effect. ap. Halleri diſp. med. pract. tom. 3. p. 670.

ſitan poteſt. Eam autem pro cauſa multi habuerunt. Caſus morbi, ubi debilitas anteceſſerat[a], et ubi frigus corpori fuerat admotum[b], infra notati ſunt. De Haën[c] affirmat, totum Caroli 5ti exercitum, dum Tunetata obſidebat, hydrope graviore, ab hoc fonte manante, fuiſſe correptum. Caſus[d], ubi dyſuria morbo fuit adjuncta, memoriae proditus eſt.

bb. *Per exhalantia ſuperficiei externae.* Ex obſervationibus experimentiſque diſcimus, quantitates humorum non parvas, certis ſyſtematis conditionibus ſubſtantibus, hoc modo in corpus devehi ſolere[e]. Corpora humana Portſmuthiae in aquam ſalſam ante pauculos annos immerſa, plus ponderis ſibi adepta ſunt, quod hoc plane firmat. Sitis quoque iis fuit reſtincta. In diabete, quod neminem latet, hoc admodum notabile eſt. Et in hydrope, aliunde naſcente, humorem, qui in aliquod cavum confluxit, hoc modo ſaepe multum augeri compertum habetur. In caſu a Gregorio claro in praelectionibus ſuis memorato, e ſupputatione ſatis accurata plane conſtabat, circiter 120 libras humoris, praeter quantitatem quae naturaliter exhalavit, ſpatio 50 dierum hoc modo fuiſſe accumulatas. Nullum tamen hydropis exemplum, quod hinc manifeſte proficiſcebatur, videre mihi contigit. Morbus in Batavos, ubi aër multa humiditate fere ſemper onerari conſuevit, frequenter invadens, huic cauſae fuit relatus. Humiditas quidem aëria ad morbum movendum aliquid forſitan poteſt conferre, cum e Robinſonii experimentis[f] conſtet, aërem madidum pondus corporis non parum augere, cumque eadem experimenta vim cordis arteriarumque inde debilitari teſtentur. Multa vero alia, praeſertim intermittentes crebriores, ut III. 1. B. agentes, humiditati poſſunt adjungi.

b. *Quantitate*

[a] Monro, l. c. p. 11. Act. Haffnenſ. An. 1673, obſ. 105. [b] Monro, l. c. p. 110. 193. 205. Lackencooper, l. c. Erneſt. Cono, l. c. p. 312. Willis diſſ. de ſtupend. abdom. tumore ap. Haller. diſp. med. pract. tom. 4. p. 451. Piſonis obſ. ſelect. ſect. 4. cap. 7. obſ. 113. et 114. [c] l. c. tom. 2. cap. 3. p. 39. [d] Liſter l. c. caſ. 15. [e] Watſon's chemical eſſays, vol. 3. p. 100. Cl. Home medical facts, part 3. chap. 3. Keil's medicina ſtatica, p. 19. [f] Treatiſe on the animal oeconomy, prop. 37.

b. *Quantitate humorum aquoſorum inſueta in maſſa retenta.* Haec ratione modo comprehenſa agat neceſſe eſt.

aa. *Ob perſpirationem obſtructam.* Haec per ſe hydropem vix unquam movere poteſt, quoniam ita a natura comparatum eſt, ut, una ſecretione imminuta, alia ſoleat pro rata ratione augeri. Multa ex exemplis, quae III. 1. A. *A.* enumerata ſunt, huic cauſae parum idoneé fuerunt tributa. An caſus morbi a ſudatione poplitum conſueta ſuppreſſa [a] oriens huc poteſt referri?

bb. *Ob ſecretionem urinae imminutam aut ſuppreſſam.* Urinam ex toto ſuppreſſam mors fere ſemper cito ſubſequitur. Igitur pauciſſimi hydropis caſus hinc proficiſci poſſunt. Ea exempla, in quibus urina ſecreta abſorbetur, et rurſus in cava corporis diverſa ſtatu propemodum naturali effunditur [b], huc non referenda puto. Nonnulli vero caſus, huc plane pertinentes, ab affectibus renum orti, a Monroio cel. [c] citantur. Qui I. 1. A. *A.* b. ee. s. ſupra poſiti fuerunt, ii hoc modo ex aliqua parte agant oportet. Huc quoque forſitan a De Haën [d] memoratum referre debemus, ubi pudor ſuppreſſionem progeneravit.

B. *Quantitate partium craſſiorum diminuta.* Quantitas partium aquoſarum eadem manens idem praeſtet neceſſe eſt. Potentius forſitan aget, quoniam ſtatus tenſionis, &c. hoc modo certius protinus afficietur.

a. *Partibus craſſioribus juſto parcius progeneratis.*

aa. *Alimento quantitate deficiente, dotibuſve vitiato.* Ratio, qua humores ex alimentis formentur, tenebris obſcuris adhuc involuta jacet. Admodum vero probabile eſſe videtur, partes alimenti magis aquoſas ſanguini magis aquoſas, et ſolidiores craſſiores ſuppeditare. Si ita ſit, effectus hic poſiti, alimento parciore vel corrupto, oriantur oportet. Sive haec cauſa omnino, ut modo poſuimus, ſive aliter agat, certiſſimum eſt, eam ad morbum excitandum ſaepe multum contuliſſe. Utrum vero hoc unquam necne praeſtet ſola, non parum ambigo. Caſus infra poſiti

[a] Acta phyſ. med. n. c. tom. 5. ob. 2.
[b] Haller. elem. phyſiol. tom. 2. p. 370.
[c] l. c. p. 13. et 71.
[d] l. c. tom. 2. cap. 2. § 3. p. 33.

ſiti ſunt [a], ubi magnos effectus edidit. Huc anaſarcam Americanam Sauvageſii referendam judico, quam Cullenus, noſologorum facile princeps, ſub ſpecie exanthematica comprehendit. Gregorius cl. notat, plures aegrotantes, qui hydrope colluctati ſunt, hyeme 1780-1, ubi temperies aëris frigidiſſima fuit, et magna annonae caritas, quam ullo alio tempore, in cubiculis noſocomii Regii clinicis curae ſuae fuiſſe demandatos. Lindius cl. [b] etiam ut cauſam frequentem memorat.

bb. *Aſſimilatione parum perfecta.* Haec idem faciat oportet.

aaa. *Propter affectus viſcerum chylopoeticorum.* Affectus horum organici ſupra, I. 1. A. *A.* b. ee. fuerunt conſiderati, et ea, quae hoc modo praeſtent, breviter expoſita. Quantum ſingula viſcera in cibo aſſimilando agant, non facile ſtatui poteſt; hoc vero compertum habemus, ventriculum plurimum praeſtare. Hanc ob cauſam, dyſpepſia, ut hydropis cauſa, ſaepe memorata fuit. Gregorius cel. vero non ſine cauſa graviſſima notat, in praelectionibus ſuis, multos caſus, ubi corpus admodum extenuatum eſt, hinc proficiſcentes, ſine ullis hydropis ſignis, ſemet oſtendere. Nonnullis in exemplis, vita, uti videbatur, inopia alimenti, fuit extincta, nulla humoris accumulatione facta, quae nomen hydropis merita eſt. Duo hujuſcemodi caſus in Recueil par Richard [c] referuntur. Si edacitas, ut Laelio [d] placet, morbum unquam faciat, eam huc referri debere, frequente nimiaque diſtenſione atoniam ventriculi faciente, ponere poſſumus. An caſus a Piſone [e] comprehenſus huc referri poteſt? Cum ſecretio bilis idonea ad cibum aſſimilandum omnino neceſſaria ſit, hydropem ab ictero ſaepe motum iri putares. Icterus quidem apud multos auctores cauſis morbi annumeratur; ſed in diverſis morbi hiſtoriis, ubi eum offendi, utrum hydropem necne excitaverit, non parum dubito. Caſus ad paginam infimam [f] videre eſt, ubi forſitan nonnihil praeſtitit.

In

[a] Phyſ. and lit. eſſays, Ed. vol. 2. p. 407. Liſter l. c caſ. 6. Monro l. c. p. 19. [b] On hot climates. [c] l. c. tom. 2 p. 499. et 500. [d] Diſſ. inaug. Lug. Bat. edita. Conf. Annot. MS. Pringel. tom. 2. p. 41. et tom. 9. p. 325. [e] l. c. ſect 5. cap. 1. ob. 133. [f] Manget. Biblioth. med. pract. tom. 3. p. 908. Tulp. l. c. cap. 25. ob. 36. Van Swieten, l. c. tom. 4. p. 221. Annot. MS. Pringel. tom. 4. p. 102. tom. 9. p. 324.

In actis Wratiſlavienſibus [a], multa exempla citata ſunt, ubi omentum deletum pro cauſa morbi habitum fuit. Id vero effectibus morbi potius accenſendum puto [b].

bbb. *Propter atoniam ſyſtematis vaſculoſi.* Rationem partium craſſiorum debitam a tono ſyſtematis vaſculoſi pendere, in primis probabile eſſe exiſtimo, et rem ita ſeſe habere fere ſemper poſitum fuit [c]. Hoc e pallore ſuperficiei in exemplis hujuſmodi apparet, et partium rubrarum glutiniſque defectus in profuſionibus ſanguinis fortuitis, et etiam in cadaveribus incidendis, notatus fuit. Quinetiam ratio diminuta ad partes aquoſas, quae, ob excretionem et ſecretionem parciores redditas, praeter conſuetudinem augentur, retinendas accommodatur. Hoc modo igitur, qua ratione hydropem progignat, intelligere poſſumus. Hujus atoniae documentum clariſſimum in

α *Chloroſi* habemus; quanquam rationem, qua affectus ſyſtematis uterini eam moveat, exponere non poſſumus. Cauſis ſemper annumerata fuit, et nonnihil oedematis ſemper in hoc morbo adeſt; ſed nullum hydropis gravioris ab hac cauſa orti caſum offendi, quamvis multi forſitan exiſtunt.

β *Scorbutus* quoque huc referendus videtur. Utrum vero morbus a partibus craſſioribus per putredinem diſſolutis necne potius oriatur, ambigo. Morbum nonnunquam facere videtur [d].

b. *Partibus craſſioribus a reliqua maſſa nimia quantitate ſeparatis.* Cum hoc incidit, effectus conſimiles edat neceſſe eſt.

aa. *Globulis rubris et glutine.*

aaa. *In activa haemorrhagia.* Si nobiſcum conſideramus, partem glutinis admodum largam, et globulos rubros univerſos, cum exigua tantum partium aquoſarum portione, in vaſis majoribus contineri, dum quantitas partium aquoſarum maxima cum glutinis portione minima vaſis minoribus continetur, non manifeſtum non eſſe poteſt, nimiam globulorum rubrorum et glutinis in haemorrhagiis quantitatem a reliqua maſſa disjungi oportere.

Inſuper,

[a] Hiſtoria morb. Wratiſlav. cura Halleri, p. 206. [b] Morgagni l. c. epiſt. 38. § 36. [c] Cull. MS. lect. on the therapeutics, § inſpiſſants.

[d] Sauvag. aſcites ſcorbuticus, auctoreſque ab eo citati.

Inſuper, vaſa ampliora ſubito depleta atoniam univerſam et ſequelas ſupra comprehenſas progenerent neceſſe eſt. Profuſiones ſanguinis igitur e qualibet corporis parte hydropem facient. Magnam exemplorum hujuſcemodi varietatem habemus [a]. Hydrops a haemorrhagia uterina, ut Marquet [b] perhibet, ortus fuit. Unus hydropis caſus ab haemorrhagia inteſtinorum [c], et duo [d] ab abortu fuerunt profecti. Quouſque vero hae haemorrhagiae, nullo hydrope excitato, interdum procedant, a multis auctoribus fuit notatum. Liſterus [e] poſuit, ortum hydropis rariorem, menorrhagia et haemorrhoide ſubſtantibus, hinc poſſe exponi, quod vaſa, licet nulla plenitudo ſyſtematis univerſa ſubſit, ob profuſionem conſuetam et ſtructuram primariam, generationi ſanguinis ejuſdemque accumulationi plane accommodantur. Hoc forſitan, quatenus ad haemorrhoidem attinet, non omnino verum eſt. Exemplum menorrhagiae nuperum novi, quod per triennium fere manſerat, in quo profuſio ſanguinis copioſiſſima fuit, et in complures menſes non ultra tres quatuorve dies intermiſit, et nullus tamen hydrops excitatus eſt.

bbb. *In paſſiva haemorrhagia.* Haec pro cauſa hydropis fuit habita. Si ita ſit, hoc modo haud dubie egit.

α *Abuſu ſanguinis detractionis.* Hic morbum feciſſe creditur [f]. Multa vero abuſus hujuſmodi exempla habemus, ubi effectibus fuit occurſum. Pomme [g] caſum mulieris annos 22 habentis memorat, quae, ob terrorem graviſſimum ei incuſſum, morbo convulſivo fuit correpta, et cui, in vices trecentas ſpatio 26 menſium, ſanguis fuit detractus. Nullus tamen hydrops in eam invaſit.

β *Vulneribus.*——Juvenis 22 annos natus curae meae commiſſus eſt, qui, ob vulnus capiti illatum, quantitatem ſanguinis immenſam fere amiſit, et igitur admodum debilitatus eſt.

Infirmus

[a] Monro l. c. p 10. Philoſ. Tranſact. No. 471 § 15. Liſter l. c. caſ. 4. et 8. [b] l. c. p. 102. vid. etiam Med. Tranſ. tom. 2. p. 243. [c] Lyſſons on the dropſy, ſect. 3. [d] De Haën l. c. tom. 3. p. 399. Hoffman. l. c. enarr. morb. ob. 3. [e] l. c. caſ. 2. [f] Tiſſot ep ad Hall. l. c. p. 44. V. Swieten l. c. com. aph 106. Annot. MS Pringel. tom. 4. p. 173. [g] l. c. p. 40.

Infirmus in multos menſes manſit; ſed ne unum quidem hydropis ſignum apparuit. Ex his modo poſitis igitur, non concludere non poſſum, haemorrhagiam per vulnera factam hydropem raro aut nunquam, praeterquam in iis qui aliquo morbo ante laboraverunt, excitaſſe.

bb. *Glutine ſolo*,

aaa. *In profluviis purulentis.* Experimenta Gaberi[a] pus e glutine vel lympha coagulabili potiſſimum conflatum eſſe, teſtari videntur. Fonticuli diuturni cauſis hydropis adnumerati fuerunt. Nullos vero caſus, qui rem ita ſeſe habere oſtendunt, vidi. Qui ab abſceſſibus I. 1. A. *A.* b. ee. fff. orti ſunt, ii forſitan aliqua ex parte hoc modo egerunt.

bbb. *In morbis quibuſdam.* Hoc etiamnum magis dubium eſt. Qui morbi hoc in loco mihi ob oculos obverſantur, ii omnes ſecretione muci, vel alicujus humoris ſimilis, adaucta ſtipantur. Nihil vero novimus, unde poſſit deduci, nimiam glutinis quantitatem in hiſce caſibus ſecerni. In cyſtirrhoea exemplum copioſiſſimi muci profluvii, quod in ullo fere morbo ſemet oſtendit, habemus. Hydrops tamen, quanquam aetatem provectiorem frequenter invadit, ea rarius excitatur. Igitur omnes morbi forſitan, hic enumerati, quatenus morbum nimio profluvio movent, ſub III. 1. A. *D.* vel III. 1. B. *A.* aptius conſiderati fuiſſent.

α *Catarrho.* Hic, ut cauſa, poſitus fuit. Caſus hujuſmodi in Liſtero[b] reperiundus eſt, ſed forſitan ad I. 1. A. *A.* a. bb. relegari debet.

β *Diarrhoea.* Caſus hujuſmodi in Orraeo[c] videri poteſt.

γ *Hypercatharſi*[d]. Me de exemplo anaſarcae funeſto, quod ab una ſalis Glauberiani doſi fuit profectum, certiorem fecit Gregorius clarus.

δ *Leucorrhoea.* Huc aptius forſitan refertur hic morbus. Aliquantum oedematis hunc provectiorem ſaepe comitatur; ſed hy-

 drops

[a] Miſcel. Taur. tom. 2. p. 80. [b] l. c. caſ. 13. [c] De peſte, p. 223. n. [d] Nov. act. n. c. tom. 1. append. p. 149.

drops gravior inde raro proficiſci videtur. Caſus hoc genus a Forreſto[a] memoratur.

ε *Ptyaliſmo.* Quin hic protractior et copioſior morbum poſſit ciere, vix, me judice, poteſt dubitari[b].

2. *Debilitas loci propria,*

A. *A paralyſi ſyſtematis partem tantum infeſtante.* Quos effectus haec in omnia partis laborantis vaſa ſanguifera et abſorbentia edit, hi ab univerſis auctoribus pro cauſa morbi recipiuntur[c].

Hoc modo ſeriem cauſarum, quae vulgo fuerunt poſitae, hujus ſectionis morborum, qui tam frequenter accedunt, tantaque difficultate depelluntur, longiſſimam, ut potui, non ut volui, percurri. Ex ea denique hoc concludendum puto, aliquem ſtatum ſingularem totius ſyſtematis, vel alicujus ejuſdem partis, etiamnum ſupereſſe, qui attentionem medicorum et inveſtigationem hucuſque fugit, quique ad hoſce morbos procreandos neceſſarius eſt. Hoc ſubſtante, cauſae ſupra comprehenſae morbum excitare poſſunt; eodem abſente, effectibus earum aliquo modo occurritur.

"Multa tegit ſacro involucro natura, neque ullis
"Fas eſt ſcire quidem mortalibus omnia."

Hocce tentamen, quanquam jam longius eſſe videatur, ad finem ante perducere nequeo, quam viris quibuſdam generoſis, qui amicitiam ſinceram in memet demonſtrarunt, grates digniſſimas perſolvi. Imprimis urbanitas, qua me fuit proſecutus Cullenus magnus, ſingularis nunquam mihi e memoria excidet. Abſit, ut ſilentio viros celeberrimos Monroium et Hopaeum praetercam,

[a] Obſ. et cur. med. ob. 20. [b] Hoffman. l. c. theſ. path. § 24. Langlands de Anaſarca. [c] Hoff. ſup cent. 1. obſ. 97. Vogel. de cog. et cur. morbis de aſcitide. Vogel. l. c. ap. Sandif. p. 476.

praeteream, qui non tantum vicem profeſſorum excellentium in me valetudine commoda fruentem praeſtiterunt, ſed mihi familiaeque paternae morbo gravi periculoſoque laborantibus, ea humanitate et ſcientia vera, quae in his emineant, ſuccurrere pro virili contenderunt. Quinetiam viro clariſſimo Gregorio, qui, rebus ita ſe habentibus, omnia amici et medici munia obierit, quantum debeam, nulla verba poſſunt enunciare. Diu floreat, et diu artem Hippocraticam in commodum ſaeculi praeſentis perpolire et excolere pergat, aegrotantium ſpes et praeſidium, medicorum decus et lumen. Denique, hoc in loco commemoretur oportet amicitia viri clari Doctoris Gilleſpie, intemerata et ſtabilis, qua me a tyrocinio inchoato uſque conſtanter fuit proſecutus, progreſſui meo in medicina, quantum in ſeſe fuit, favens ac conſulens.

F I N I S.

C O R R I G E N D U M.

Pro Ephemerid. de Curieux, *lege* Ephem. n. c. paſſim.